

Міністерство освіти і науки України
БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**ЛІТНЯ ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Методичні настанови

УДК 377.8:159.938.363.5: 373.2(072)

Л 64

Укладачка:

Ткаченко Л. М., викладач циклової комісії викладачів спеціальності «Дошкільна освіта», педагогіки та окремих методик Берестинського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Рецензенти:

Капустіна О. І., доктор філософії, методист, викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Ткачук В. М., вихователь-методист Берестинського закладу дошкільної освіти №2, спеціаліст вищої категорії

Л 64 Літня педагогічна практика у закладах дошкільної освіти : методичні настанови / уклад. : Л. М. Ткаченко; Берестинський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Берестин, 2025. – 76 с.

Методичні настанови укладено відповідно до змісту освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» підготовки фахових молодших бакалаврів. У роботі розкрито значення літньої педагогічної практики у закладах дошкільної освіти у професійному становленні фахівця дошкільної освіти; описано основні науково-методологічні положення організації педагогічної практики.

Методичні настанови стануть у нагоді здобувачам освіти закладів фахової передвищої освіти під час проходження практики, керівникам педагогічної практики.

УДК 377.8:159.938.363.5: 373.2(072)

*Затверджено на засіданні науково-методичної ради
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
(Протокол № 4 від 12.03.2025 р.)*

© Ткаченко Л. М., 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
1.1 Мета, завдання освітнього компонента, компетентності.....	6
1.2 Зміст літньої педагогічної практики.....	8
1.3 Завдання та обов'язки учасників педагогічної практики.....	14
1.4 Форми і методи контролю. Критерії оцінювання практики.....	17
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТНЬОЇ ПРАКТИКИ.....	21
2.1 Функції і принципи організації педагогічної практики.....	21
2.2 Рекомендації здобувачам освіти щодо оформлення звітної документації.....	23
ПІСЛЯМОВА.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ.....	41
ДОДАТОК А План-схема планування роботи	
ДОДАТОК Б Питання до спостереження і аналізу режимних процесів	
ДОДАТОК В Питання до спостереження і аналізу різних видів діяльності і занять	
ДОДАТОК Г Форми роботи з фізичного виховання влітку	
ДОДАТОК Д Зразки наочного дидактичного матеріалу	

ПЕРЕДМОВА

Педагогічна практика здобувачів фахової передвищої освіти є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців у закладах передвищої освіти, носить комплексний характер і забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх вихователів з їх практичною діяльністю у закладі дошкільної освіти.

Літня педагогічна практика організовується з урахуванням принципів наступності у практичній підготовці, інтеграції педагогічної науки і практики, спрямованої на особистісно орієнтовану модель освіти та забезпечує безперервність і послідовність формування вмінь і навичок, професійне становлення майбутнього педагога.

Практика має на меті виробити у майбутніх фахівців компетентності, які допоможуть самостійно застосовувати в практичній роботі з дошкільниками знання, одержані в процесі вивчення спеціальних освітніх компонентів, а також засвоїти різноманітні форми і методи роботи з дітьми під час літнього оздоровчого періоду,

Діяльність здобувачів освіти під час практики у закладах дошкільної освіти максимально наближена до реальної професійної діяльності. Творча співпраця з досвідченими керівниками практики та вихователями закладає основи педагогічної майстерності у здобувачів освіти, необхідні для майбутньої самостійної роботи, а також має великий вплив на підвищення мотивації їх подальшого навчання. В ході даного виду педагогічної практики здобувачі освіти переконуються у правильності свого професійного вибору, наявності у них педагогічних здібностей, схильності до роботи з дітьми дошкільного віку, виховують у собі стійкий інтерес до професії. Основними умовами ефективності педагогічної практики є теоретична обґрунтованість системи підготовки здобувачів освіти, її навчальний, розвивальний і виховний характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів її організації та проведення, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

Під час педагогічної практики інтенсивно формуються професійні компетентності здобувачів освіти, розвивається їх творча активність, самостійність, здатність аналізувати педагогічні процеси, закладаються основи індивідуального стилю освітньої роботи та педагогічної майстерності

Перед керівниками практики стоїть завдання довести здобувачам освіти, що основними умовами ефективності педагогічної практики є її теоретична обґрунтованість, освітній і виховний характер, комплексний підхід до змісту та організації практики, систематичність та відповідальність при виконанні своїх

обов'язків.

У методичних настановах висвітлено сутність і зміст практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта», розкрито її значення у професійному становленні фахівця дошкільної освіти; описано основні науково-методологічні положення організації педагогічної практики окреслено шляхи вдосконалення практичної підготовки. Визначено мету і завдання літньої педагогічної практики, розкрито її зміст, обов'язки учасників виховного процесу, зміст поточної і звітної документації та вимоги до її ведення і оформлення.

Використання запропонованих практичних матеріалів допоможе здобувачу-практиканту фахової передвищої освіти успішно виконати завдання педагогічної практики, керівникам – забезпечити її якісну організацію, проведення і керівництво.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1.1 Мета, завдання освітнього компонента, компетентності

Літня педагогічна практика спрямована на реалізацію положень Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», Державних національних програм «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Базового компоненту дошкільної освіти та освітніх програм розвитку дитини дошкільного віку «Дитина», «Впевнений старт», «Оберіг» тощо.

Зміст і послідовність практики визначається навчальними планами та програмами коледжу.

Під час практики інтенсифікується процес професійного становлення вихователя, його самоосвіти й самовиховання, здійснюється перевірка рівня професійної готовності до самостійної педагогічної діяльності.

Мета педагогічної практики:

- розширення професійно-педагогічних знань здобувачів освіти та їх озброєння методикою освітньо-виховної роботи з дітьми дошкільного віку;
- формування у здобувачів освіти цілісного сприймання особливостей педагогічної взаємодії вихователя та дитини;
- оволодіння функціями діяльності вихователя в групах дошкільного віку, вміннями проведення системи освітньо-виховної роботи з дітьми.
- виховання професійно значущих якостей особистості педагога;
- формування потреби в педагогічній самоосвіті, постійно поповнювати власні знання та творчо застосовувати їх на практиці;
- виховання інтересу й любові до професії.

Завдання практики:

- формувати у здобувачів освіти систему професійних компетентностей, які необхідні вихователю для виконання його функцій;
- вивчати особливості діяльності вихователя в групах дошкільного віку;
- оволодівати основними методологічними підходами в роботі з дітьми дошкільного віку, засобами та тактикою спілкування щодо забезпечення встановлення особистісно орієнтованої взаємодії з дітьми;
- розвивати здібності обирати доцільні педагогічні програми та технології, які є пріоритетними і відповідають завданням виховання на даному віковому періоді та індивідуальним особливостям конкретної дитини-дошкільника;
- формувати у здобувачів освіти основи педагогічної рефлексії;
- створювати установки на формування індивідуального стилю діяльності;
- вдосконалювати культуру педагогічної праці та вміння проводити

психолого-педагогічне спостереження за дітьми;

- формувати турботливе ставлення до дітей, їх здоров'я, любові до них;
- розвивати професійні здібності, інтерес до педагогічної діяльності, творчий підходу до справи;
- оволодівати первинними навичками професійної діяльності під час самостійної роботи з дітьми, їх батьками, у дорослому колективі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні оволодіти програмними компетентностями.

Перелік орієнтовних компетентностей, що набуватимуться:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та дошкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідної діяльності дітей дошкільного віку.

Програмні результати навчання:

Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей раннього, дошкільного віку та різновікової групи.

Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності, забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

1.2 Зміст літньої педагогічної практики

Науково-методологічними *положеннями* визначення змісту педагогічних практик є:

- науковість і доступність, послідовність, наступність і систематичність;
- взаємозв'язок теорії з практикою, навчальної діяльності з дослідницькою, зв'язок із життям;
- варіативність змісту, форм і методів роботи практикантів на основі диференціації й індивідуалізації;
- комплексність.

Основні *шляхи* вдосконалення практичної підготовки:

- посилення уваги до організації практичної підготовки у фаховому педагогічному коледжі (логіка планування; пошук ефективних методів організації, контролю і керівництва, зміцнення співпраці з базами практики, створення системи педагогічної практики);
- удосконалення програмно-методичного складника (узгодження освітньо-професійних програм із сучасними державними нормативними документами, громадське обговорення освітньо-професійної програми у контексті її модернізації, доповнення змісту робочих програм практики новими цілями і заходами для їх реалізації тощо).

Одне з основних завдань, яке стоїть перед дошкільною педагогічною спільнотою – організувати освітній процес у закладі дошкільної освіти в літній період з максимальною користю для дітей, одночасно забезпечивши безпеку всіх його учасників.

Наразі актуальними *напрямами* залишаються наступні:

- організація безпечного освітнього простору в дошкільному закладі;
- психологічний супровід учасників освітнього процесу;
- використання літнього періоду для оздоровлення та всебічного розвитку дітей, їх творчих здібностей.
- дистанційна освіта у період воєнного стану.

У літній період діяльність закладів дошкільної освіти спрямовується на організацію змістовного, різноманітного буття з метою оздоровлення дітей дошкільного віку, забезпечення активного відпочинку, закріплення, уточнення, розширення запасу набутих упродовж навчального року знань, уявлень про навколишній світ і самих себе, збагачення досвіду застосування практичних умінь, навичок у процесі різних видів дитячої діяльності: рухової, ігрової, пізнавальної, комунікативно-мовленнєвої, художньої, предметно-практичної тощо. Особливу увагу необхідно приділити руховій активності, використанню природних засобів для оздоровлення дітей, правилам безпеки, що є найбільш

актуальним у період воєнного стану. Освітній простір ЗДО потрібно організовувати з дотриманням максимальної безпеки всіх учасників освітнього процесу. При моделюванні безпечного освітнього простору необхідно продумати його структуру, мобільність, доступність, безбар'єрність, змістовність.

Варто враховувати вимоги Базового компонента дошкільної освіти щодо формування достатнього та необхідного рівня знань і умінь дитини для безпечного перебування в навколишньому середовищі, елементарних норм поведінки у надзвичайних ситуаціях

Літня практика в закладах дошкільної освіти – один із важливих етапів професійної підготовки вихователів дошкільних закладів.

Відповідно до навчального плану спеціальності «Дошкільна освіта» «Літня практика у закладах дошкільної освіти» проходить у II семестрі, загальний обсяг – 4 тижні.

Бази практики – заклади дошкільної освіти міста, а також дошкільні заклади за місцем проживання та подальшого працевлаштування здобувачів освіти коледжу, перелік яких визначається домовленістю з відділами освіти районів або керівниками, в підпорядкуванні яких даний заклад знаходиться.

Цей вид практики сприяє формуванню професійних умінь і навичок, закріпленню знань здобувачів освіти з теоретичних основ курсів дитячої психології, дошкільної педагогіки та окремих методик і здійснюється здобувачами в ролі помічника вихователя в організації та проведенні з дітьми дошкільного віку освітньої роботи та різних видів діяльності.

Загальні вимоги щодо змісту діяльності здобувачів-практикантів

Виконання завдань практики відбувається поетапно. На *підготовчому етапі*, в перші дні перебування в закладі дошкільної освіти, практиканти ознайомлюються з організацією його роботи, вивчають документацію, спостерігають та аналізують роботу вихователя (проведення режимних процесів, організацію різних видів дитячої діяльності), готуються до самостійної роботи на посаді вихователя: складають календарні плани навчально-виховної роботи на період практики, конспекти режимних процесів, занять з фізичної культури та розваг, виготовляють необхідні дидактичні посібники, ігровий матеріал. Кожен здобувач освіти обирає дитину, за якою він буде вести спостереження з метою складання психолого-педагогічної характеристики. На кінець підготовчого періоду здобувачі освіти завершують складання індивідуального плану проходження педагогічної практики, затверджують його у керівника.

Основний етап практики (кінець першого тижня – третій тиждень). Здобувачі освіти самостійно працюють на посаді вихователя у першу і другу

половину дня. Здійснюють всебічне виховання дітей, добираючи для цього конкретний зміст роботи і засоби педагогічного впливу. Проводять режимні процеси, ігри, спостереження, екскурсії та інші форми навчально-виховної роботи. Особливу увагу приділяють проведенню загартувальних процедур (повітряні і сонячні ванни, ходьба босоніж, обтирання, обливання водою) та інших фізкультурно-оздоровчих заходів (заняття з фізкультури, рухливі ігри, пішохідні переходи, спортивні розваги, дні здоров'я тощо).

Враховуючи потреби дітей і специфіку освітніх завдань, практиканти разом з вихователем організовують предметно-ігрове середовище групи, створюють умови для самостійної дитячої діяльності (ігрової, трудової, художньої, пізнавальної); створюють і підтримують у групі психологічно комфортний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають виникненню травм; щотижня здобувачі організовують свята і розваги для дітей своєї групи або об'єднані вечори дозвілля для дітей різних вікових груп.

У цей період здобувачі освіти проводять психолого-педагогічне спостереження за дітьми, обробляють зібраний емпіричний матеріал та складають психолого-педагогічну характеристику на дитину; під керівництвом вихователя проводять роботу з батьками: бесіди, консультації з різних питань виховання дітей, залучають батьків до участі у святах, розвагах, екскурсіях та інших формах роботи з дітьми.

За потреби дошкільного закладу практиканти виконують окремі доручення методичного характеру: працюють над поповненням обладнання методичного кабінету, беруть участь у методичній роботі закладу, виступають перед вихователями з доповідями, повідомленнями.

Для успішного виконання завдань практики здобувачі освіти, які працюють в одній віковій групі, раціонально розподіляють між собою педагогічну діяльність, координують свої дії. Наприклад, один з них проводить роботу з дітьми, інший – спостерігає освітньо-виховний процес, потім – навпаки; розваги та свята в групі здобувачі організовують спільно. Вечори дозвілля та свята для дітей різних вікових груп практиканти можуть готувати і проводити разом.

На *підсумковому етапі* (третій тиждень) практики здобувачі освіти проводять залікові режимні процеси та заняття з різних розділів програми. Розваги і вечори дозвілля проводяться як відкриті заходи здобувачами та вихователями закладу дошкільної освіти. Наприкінці практики здобувачі оформляють звітну документацію, беруть участь у підсумковій науково-практичній конференції за результатами педагогічної практики.

У зв'язку з триваючим правовим режимом воєнного стану організація та проведення практики здобувачів освіти здійснюється за технологіями

дистанційного навчання з використанням синхронної або асинхронної моделі освітньої взаємодії відповідно до затвердженого графіка освітнього процесу та графіків проведення різних видів практики

Також практичне навчання здійснюється у дистанційній формі на базі коледжу з використанням соціальних месенджерів Viber, WhatsApp та за допомогою платформ Zoom, Skype, Google Meet, а також електронного листування тощо.

У процесі проходження практики використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, інтернет-мережа, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства освіти і науки України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці, тези та матеріали наукових конференцій. Наочні засоби: мультимедійні презентації та відеоматеріали у програмі Microsoft Office Power Point; зразки друкованих медіа джерел, схематизованих навчально-методичних матеріалів і довідкових статей; роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи тощо.

Зміст педагогічної практики здобувача освіти-практиканта

1. Самостійне виконання функцій вихователя (помічника вихователя) груп дошкільного віку, зокрема: виховної, розвивальної, діагностичної і корекційної, комунікативної, конструктивної й організаційної, координуючої, професійного самовдосконалення.
2. Планування та проведення різних видів діяльності з дітьми різних вікових груп в літній оздоровчий період (з розвитку мовлення, ознайомлення дітей з природою, фізичного виховання, музичного виховання, зображувальної діяльності тощо).
3. Вивчення позитивного педагогічного досвіду роботи вихователів з організації роботи з дітьми влітку.
4. Вивчення документації вихователя.
5. Ведення документації вихователя в літній період.
6. Складання плану роботи з дітьми.
7. Моніторинг власної професійної діяльності.
8. Ведення документації педагогічної практики.

Під час літньої практики здобувач освіти повинен виконувати обов'язки помічника вихователя, допомагати йому в організації і проведенні всієї роботи з дітьми за день. Окремі види роботи практикант, з дозволу і під контролем вихователя проводить самостійно.

Здобувач освіти-практикант закріплюється за однією віковою групою і конкретним вихователем, працює разом з ним позмінно. Його робочий день становить 6 годин.

Перші два дні практикант знайомиться з базою практики, документацією дошкільного закладу, групи, вимогами до її ведення, спостерігає за роботою вихователя (в I, II половину дня), знайомиться з дітьми, погоджує обсяг своєї роботи, разом з вихователем складає перспективний план роботи, план роботи на наступний день, готується до самостійного проведення окремих видів роботи в якості помічника вихователя, отримує консультації вихователя-методиста.

Наступні дні і до кінця практики практиканти допомагають вихователю і самостійно проводять окремі види навчально-виховної роботи згідно з вимогами програми визначеної вікової групи і календарно-тематичного плану вихователя.

За зразком плану вихователя та з його допомогою студент складає власний календарно-тематичний план на кожний день (згідно з вимогами, визначеними програмою практики), погоджує види діяльності до самостійного проведення та в ролі помічника вихователя (додаток Б).

План проведення повинен забезпечити всебічну навчально-виховну роботу з дітьми з фізичного, розумового, естетичного, трудового, морального, екологічного, валеологічного, правового, статевого виховання. Здобувачі освіти проводять окремі види діяльності на денній прогулянці під керівництвом вихователя, приділяючи особливу увагу організації різних видів ігор, допомагають забезпечувати цікаве дозвілля дітей у II половині дня, беруть участь у роботі з батьками (додаток А).

Для організації роботи з дітьми практиканти виготовляють наочні посібники, роздатковий, демонстраційний матеріал, атрибути для проведення різних видів ігор. В їх обов'язки входить участь у проведенні вихователем ранкової гімнастики, заходів по загартуванню дитячого організму та інших оздоровчих процедур.

Обов'язковими до самостійного проведення практикантом є чотири види занять:

- ознайомленню з соціумом;
- ознайомленню дітей з природою;
- розвиток мовлення;
- художня література.

У календарному плані навчально-виховної роботи здійснюється розробка повного конспекту даних видів занять (додаток В).

Всі інші заняття проводить вихователь, а практикант бере участь у їх підготовці та аналізі. В календарному плані записується короткий план-конспект цих занять.

Практиканти здійснюють спостереження в куточку природи, керують роботою чергових дітей, виготовляють разом з дітьми іграшки-саморобки, організовують різні види трудової, а також самостійну художню діяльність.

Протягом всього періоду практики практиканти виховують у дошкільників навички культурної поведінки і спілкування, культурно-гігієнічні навички в усіх видах діяльності, проводять роботу з розвитку мовлення дітей, уважні до організації побуту дітей. Також беруть участь у благоустрої ділянок дошкільного закладу, у підготовці дидактичних матеріалів до нового навчального року. Допмагають в оформленні санбюлетенів, папок-пересувок, батьківських куточків; беруть участь в організації та проведенні батьківських зборів, педагогічних та виробничих нарадах, популяризації педагогічних знань серед батьків. У кінці літньої практики (на останньому тижні) у дошкільному закладі проводиться педагогічна рада, на якій практикант звітує про свою роботу, а педагогічний колектив аналізує та оцінює роботу практиканта, затверджує його характеристику.

Одним з важливих ресурсів для дистанційної освіти є відкриті освітні ресурси – цифрові матеріали, які вільно доступні для використання. Вони є додатковим джерелом знань і використовуються для підготовки до практики, підвищення рівня фахової підготовки, забезпечують набуття здобувачами-практикантами фахових, інформаційно-комунікаційних, психологічних компетентностей. Онлайн ресурси, які надають доступ до курсів, тренінгів, вебінарів, семінарів, конференцій, майстер-класів: НУМО, «Всеосвіта», Видавництво «Ранок», «Платформа ОСВІТИ», «Освіторія», EdEra та ін.

При умові дистанційної чи змішаної форми навчання в закладах дошкільної освіти здійснюється коригування змісту програми практики, системи її виконання та оцінювання.

Звітну документацію здобувачі освіти здають у визначені строки. Вона перевіряється керівником педагогічної практики – викладачем спеціальності «Дошкільна освіта». Кожен звіт рецензується і на основі аналізу документації викладач диференційовано оцінює роботу практиканта та складає загальний звіт про наслідки літньої практики.

За наслідками літньої практики у коледжі проводиться підсумкова конференція, на яку академічна група здобувачів освіти готує творчий звіт: виступ про цікаві сторінки своєї роботи з дітьми, виставку кращих зразків документації, посібників, методичних матеріалів. На цю конференцію

запрошуються здобувачі освіти молодших курсів, яким ще належить проходити такий вид практики. Наслідки практики розглядаються на засіданні педагогічної ради.

При умові дистанційної чи змішаної форм навчання виконання програми практики здійснюється з використанням відеоматеріалів щодо організації роботи закладу дошкільної освіти, моделювання та проведення здобувачами освіти різних видів діяльності з використанням платформ Zoom, Google Class, підготовка дидактичних матеріалів або виконання практичних завдань та підготовка і проведення різних видів занять на базі коледжу. У процесі проходження практики здобувачами освіти разом з синхронним використовується асинхронний формат. Здобувачами освіти здійснюється виготовлення дидактичних посібників, різних видів ігор, підготовка наочних матеріалів для бази практики.

1.3 Завдання та обов'язки учасників педагогічної практики

Завдання здобувачів освіти:

- вивчити матеріальну базу закладу дошкільної освіти, в якому проходить практика, роботу методичного кабінету;
- ознайомитись з плануванням освітньої роботи в групі;
- вчитись користуватися програмою виховання та навчання дітей, за якою працює заклад дошкільної освіти, а також методичною літературою;
- навчитись складати конспекти проведення режимних процесів, занять з основних розділів програми, а також ігрової, трудової діяльності та розваг;
- використовувати методичні методи та прийоми, технічні засоби навчання під час проведення освітньої роботи з дітьми;
- вчитись створювати умови для активної пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку;
- навчитись організовувати та керувати ігровою, трудовою діяльністю дітей в I та II половині дня;
- вчитись правильно розподіляти час при організації режимних процесів та на занятті;
- вміти здійснювати індивідуальний підхід до дітей у процесі освітньої роботи;
- вчитись розподіляти свою увагу та керувати увагою дітей;
- активно включатись у роботу з батьками;
- допомагати вихователям у підготовці дитячих ранків, вечорів-розваг;
- вчитись виготовляти наочні посібники, дидактичний матеріал, атрибути до ігор;

– підготувати «методичну скарбничку» (зразки наочності, дидактичного матеріалу, атрибути до ігор, зразки конспектів занять, художнє слово тощо).

Обов'язки здобувача-практиканта:

1. З'являтися на практику за 15-20 хвилин до початку роботи.
2. Добре знати дітей групи, до якої прикріплений.
3. Систематично, охайно, методично грамотно вести всю документацію з даного виду практики (щоденник, план освітньо-виховної роботи, тощо).
4. На кожний день роботи виготовляти потрібну наочність, дидактичний матеріал, атрибути до різних видів ігор, інше.
5. Систематично отримувати консультації від вихователя, подавати план освітньо-виховної роботи та конспекти самостійного проведення занять на затвердження за день до їх проведення.
6. Бути вимогливим до свого зовнішнього вигляду, дотримуватись правил внутрішнього розпорядку дошкільного закладу, своєчасно виконувати всі розпорядження і доручення вихователя, вихователя-методиста, адміністрації.
7. Створювати безпечні умови перебування дітей у групі, дотримуватись правил техніки безпеки та охорони життєдіяльності дітей.
8. Своєчасно підготувати звітну документацію з педпрактики і здати її в коледж у визначені строки.

Вимоги до здобувача-практиканта:

1. У перші два дні скласти перспективний план роботи на весь період практики та поступово календарний план на кожний день.
2. Щодня здійснювати спостереження за роботою вихователя та вести облік цієї роботи, допомагати вихователю у виконанні плану освітньо-виховної роботи з дітьми.
3. Брати участь в оформленні групової кімнати, куточків книги, праці, природи.
4. Готувати наочність до занять, виготовляти атрибути до різних видів ігор, театрів, тощо.
5. Виготовляти санбюлетні, папки-пересувки, інформаційні куточки для батьків.
6. Проводити індивідуальні бесіди, консультації з батьками, брати участь у батьківських зборах.
7. Брати участь у засіданні педагогічної ради, виробничих нарадах, семінарах тощо.

Під час проведення всієї роботи необхідно суворо виконувати правила охорони праці і пожежної безпеки з обов'язковим проходженням інструктажів (вступного і на робочому місці).

Обов'язки викладачів-керівників практики:

1. Здійснювати організацію та безпосереднє керівництво проходженням практики здобувачами освіти першого курсу.
2. Скласти (поновлювати) програму практики, обговорювати її на засіданні циклової комісії спеціальності.
3. Організовувати роботу здобувачів освіти під час практики, коментувати організацію педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти, яку спостерігають здобувачі, коментувати зібрані ними педагогічні факти.
4. Разом з адміністрацією базових закладів дошкільної освіти проводити інструктивно-методичну роботу зі співробітниками, які беруть участь в організації практики здобувачів.
5. Керувати проходженням педагогічної практики у закладі дошкільної освіти, а саме:
 - ознайомити здобувачів з організацією роботи дошкільного закладу, його керівництвом та педагогічним колективом;
 - організувати проходження педагогічної практики (познайомити адміністрацію установи, вихователів з програмою та обов'язками здобувачів під час практики, розподілити здобувачів по групах, обрати старосту, скласти графік залікових заходів та ін.);
 - консультувати здобувачів з питань методики проведення навчально-виховної роботи та залікових занять і режимних процесів, допомагати у доборі потрібних матеріалів;
 - відвідувати заняття та режимні процеси, які проводять здобувачі, брати участь у їх аналізі, регулярно фіксувати в щоденнику практиканта оцінку;
 - організовувати і проводити спільно з вихователями та адміністрацією дошкільного закладу малу педагогічну раду за результатами проходження практики.
6. Перевіряти звітну документацію здобувачів освіти за період практики і виставляти диференційовану оцінку.

Обов'язки директора (вихователя-методиста) закладу дошкільної освіти

1. Забезпечувати необхідні умови для успішного проходження здобувачами-практикантами літньої педагогічної практики і зразкового методичного керівництва.
2. Здійснювати розподіл та призначення досвідчених вихователів для керівництва педагогічною практикою здобувачів-практикантів.
3. Ознайомити здобувачів з базою педагогічної практики, документацією закладу дошкільної освіти.
4. Перевірити і затвердити плани освітньо-виховної роботи здобувачів на

початку та по закінченню педагогічної практики.

5. Здійснювати спостереження та аналіз практики здобувачів освіти, надавати їм необхідну допомогу.
6. Проводити підсумкову педагогічну раду по підведенню підсумків та аналізу результатів практики.
7. Затвердити характеристики здобувачів-практикантів.

Обов'язки вихователя-керівника роботи здобувача-практиканта

1. Проводити консультації зі здобувачем-практикантом щодо планування, організації, обліку роботи в групі, особливостей проведення окремих її видів, тощо.
2. Перевіряти планування освітньо-виховної роботи здобувача освіти, здійснювати допуск до самостійного проведення здобувачем визначених видів діяльності.
3. Допомогати здобувачу освіти забезпечувати освітній процес необхідними посібниками, обладнанням, іншим матеріалом для проведення режимних процесів, прогулянок, різних видів діяльності, окремих занять.
4. Здійснювати щоденний контроль, аналіз та оцінку роботи здобувача-практиканта, надавати своєчасні вказівки і поради щодо покращення роботи.
5. Залучати здобувача-практиканта до освітньо-виховної, методичної діяльності закладу дошкільної освіти (засідання педагогічної та методичної рад, робота з батьками тощо).
6. Здійснити оцінку виконання здобувачем освіти програми педагогічної практики, скласти детальну характеристику його діяльності, підготовленості до майбутньої роботи, вказати на недоліки та шляхи їх ліквідації

1.4 Форми і методи контролю. Критерії оцінювання практики

Контроль за присутністю здобувачів освіти у закладі дошкільної освіти здійснює призначений староста групи практикантів. Контроль за роботою здобувачів-практикантів здійснює викладач-керівник практики.

Контроль успішності здобувачів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до плану організації та проведення педагогічної практики, де зазначено терміни підсумкового контролю.

Вимоги до знань, практичних умінь і навичок здобувачів освіти, їх контроль і оцінювання

- Вміти вести спостереження педагогічного процесу, його елементів, записувати, аналізувати, осмислювати спостереження.

- Мати прагнення до самостійного пошуку змісту і методів цікавих, змістових видів роботи з дітьми.
- Оволодівати навичками спілкування з групою дітей, індивідуально, враховувати їх вікові та індивідуальні особливості.
- Проявляти самостійність і творчість в оформленні записів спостережень і плануванні власних видів роботи з дітьми у щоденнику практики.
- Вміти користуватися публікаціями в педагогічних періодичних виданнях з досвіду практиків, використовувати прогресивний педагогічний досвід.
- Знати сучасні педагогічні періодичні видання, користуватися ними в бібліотеці та в методичному кабінеті ЗДО.
- Ознайомитись з базою практики, ігровим, навчальним, методичним забезпеченням і у відповідній групі ЗДО.
- Вміти виокремити функції вихователя у процесі роботи з вихованцями (розвивальна, конструктивна, організаторська, комунікативна, материнська, і ін.).
- Брати участь в ремонті посібників, іграшок у догляді за рослинами і тваринами.
- Вміти аналізувати особливості поведінки і розвитку конкретної дитини (за вибором).
- Знати режим ЗДО поступовість режимних процесів.
- Орієнтуватися у діючих програмах, державних документах з питань діяльності і розвитку закладів громадянського дошкільного виховання в сучасних умовах.
- Аналізувати свої педагогічні здібності, цілеспрямовано розвивати їх.
- Бачити прояви педагогічної майстерності вихователя.
- Аналізувати та самостійно планувати функції педагогічного спілкування.

Робота здобувачів-практикантів оцінюється за 100-бальною системою оцінювання. Наведено максимальну кількість балів за кожен із видів робіт.

1. Характеристика (для тих, хто працює на робочому місці вихователя). Для тих, хто проходить практику на базі коледжу, характеристику складає керівник підгрупи практики за наслідками проведеної роботи та виконання програми практики. – 10б.
2. Звіт про проходження літньої практики. – 10б.
3. Конспекти занять з різних розділів програми для своєї вікової групи на теми відповідно періоду проходження практики: художня література, розвиток мовлення, ознайомлення з навколишнім, ознайомлення з природою (по 2 заняття з кожного розділу, всього 8 занять). – 20б.

4. Комплекси ранкової гімнастики та гімнастики після денного сну для своєї вікової групи (по 1 комплексу). – 10б.
5. Сценарій свята, ранку або розваги для своєї вікової групи (на тему відповідно періоду проходження практики). – 10б.
6. Матеріали по роботі з батьками (консультації, батьківські збори), оформлені за вимогами. – 10б.
7. Папка-пересувка або санітарний бюлетень (оформлені за вимогами). – 10б.
8. Зразки демонстраційного матеріалу (10 шт.) та роздаткового матеріалу (5 конвертів по 10 шт. в кожному), оформлені за вимогами. – 10б.
9. Дидактична і рухлива гра (оформлені за вимогами). – 10б.

Загальний максимальний бал – 100б.

Виконання здобувачами освіти-практикантами програми практики, режиму роботи дошкільного закладу контролюється в основному від бази практики:

- а) директором закладу дошкільної освіти;
- б) вихователем-методистом;
- в) вихователем групи, в якій здобувач проходить практику.

Від бази практики здійснюється поточний контроль відвідування практикантом дошкільного закладу та організації навчально-виховної роботи з дітьми.

Адміністрація закладу може здійснювати епізодичний контроль відвідування та якості роботи практиканта шляхом спостереження та аналізу його діяльності. Свої зауваження учасники контролю записують в документи практиканта – щоденник спостережень за роботою вихователя та табель оцінок.

Контроль проходження літньої практики в дошкільних установах від навчального закладу освіти здійснюється:

- а) завідувачем навчально-виробничої практики;
- б) завідувачем відділення;
- в) викладачами, керівниками практики.

Епізодичний контроль проходження практики здобувачем освіти може здійснюватись закладом фахової передвищої освіти, під час якого перевіряється стан ведення документації, якість підготовки та проведення занять, режимних процесів та іншої роботи практиканта. Записи проводяться в його документації, де поруч із зауваженнями занотовуються конкретні рекомендації щодо покращення роботи практиканта.

Підсумковою формою контролю є перевірка поданої здобувачем документації і оцінка виконання програми педагогічної практики з урахуванням оцінки в характеристиці.

Здобувач освіти, що не виконав програму практики або отримав незадовільну оцінку, відраховується з освітнього закладу. Загальні підсумки підводяться на конференції за результатами літньої педагогічної практики.

*Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів-практикантів
за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок
за національною шкалою та шкалою ECTS*

Сума балів за усі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
0-34	F		не зараховано

«Відмінно» ставиться, якщо план практики виконаний здобувачем освіти своєчасно та в повному обсязі. Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності.

«Добре» B – ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно виконує завдання у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

«Добре» C – план практики виконаний повністю. Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві.

«Задовільно» D – ставиться, якщо здобувач освіти недостатньо впевнено володіє програмовим матеріалом, при реалізації освітньо-виховних завдань допускає помилки, недостатньо ефективно застосовує методи та прийоми навчання, слабо активізує пізнавальну діяльність, не бачить своїх помилок та недоліків.

«Задовільно» E – здобувач освіти володіє практичними вміннями та навичками на репродуктивному рівні.

«Незадовільно» F – план практики виконаний фрагментарно. Здобувач освіти володіє окремими практичними вміннями та навичками, але виявляє байдужість щодо самовдосконалення та підвищення рівня практичних умінь та навичок.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1 Функції і принципи організації педагогічної практики

Відповідно до концепції, розробленої в програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) та Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти (затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України 02 травня 2023 року №510 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 26 червня 2023 р. за №1055/40111) завданням практики здобувачів освіти є розвиток компонентів їхнього професіоналізму, а саме: професійної культури майбутнього фахівця, його педагогічної майстерності, оволодіння ним педагогічними технологіями.

Психолого-педагогічний аспект підготовки, як підґрунтя професійного становлення майбутнього фахівця, має бути передбачений літньою педагогічною практикою.

Логіка побудови змісту даного виду практики тісно пов'язана із вивченням циклу педагогічних дисциплін та методики викладання фахових дисциплін і висвітлює її поетапність, системність, наступність, комплексність.

Літня педагогічна практика у системі професійної підготовки майбутнього вихователя забезпечує реалізацію таких *функцій*:

1. *Адаптаційна* – у ході практики здобувач освіти глибше ознайомлюється з майбутнім робочим місцем, поширює знання щодо різних видів освітньо-виховних заходів, звикає до ритму педагогічного процесу, роботи з дітьми тощо, тобто адаптується до закладу дошкільної освіти в якості вихователя..
2. *Навчальна* – під час практики актуалізуються, поглиблюються та знаходять своє комплексне застосування теоретичні знання, набуті в процесі навчання у закладі перед вищої освіти, формуються педагогічні уміння та навички.
3. *Виховна* – проходження педагогічної практики є підвалиною для формування ставлення до педагогічної професії, професійно значущих якостей особистості вихователя, розуміння необхідності самоосвіти та самовиховання, становлення професійно-педагогічного інтересу.
4. *Розвивальна* – правильно організована практика відпрацьовує педагогічні здібності практикантів, їхнє педагогічне мислення, мотиваційну сферу щодо педагогічної діяльності.

5. *Діагностична* – саме на практиці здобувачі освіти мають змогу перевірити рівень власних особистісних та професійних якостей, професійну придатність та підготовленість до педагогічної діяльності.

Чим повніше педагогічна практика буде виконувати свої основні і допоміжні функції, тим успішнішим буде навчання здобувачів освіти і пришвидшиться процес становлення фахівця.

У сучасних умовах гуманізації освітнього процесу основні вимоги до організації педагогічної практики обумовлено також певними *принципами*, якими повинен керуватися здобувач освіти під час проходження практики:

1. Єдність навчання, виховання й розвитку особистості в освітніх процесах і соціумі.
2. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні (визнання унікальності й своєрідності особистості кожної дитини, її вищої соціальної цінності).
3. Вивчення й формування індивідуально-особистісних якостей дітей, урахування вікових особливостей.
4. Відповідність виховання природним задаткам дитини і закономірностям її розвитку.
5. Етнічна своєрідність виховання в єдності із загальнолюдськими цінностями (опора на національні цінності, принципи, звичаї, традиції, культуру).
6. Гуманізація міжособистісних стосунків (шанобливе ставлення до педагогів та дітей, врахування думки інших, доброта та увага).
7. Принципи співпраці (створення психологічного комфорту, ситуацій успіху, довіри, суперництва, діалогічність спілкування).
8. Гуманізація освіти й виховання (залучення особистості до світової культури, наукових, філософських і релігійних картин Всесвіту тощо; формування особистості, її свободи; уміння виражати й одстоювати свою позицію).
9. Диференціація й індивідуалізація освітнього процесу (відбір змісту, форм і методів виховання з урахуванням своєрідності дітей, їхніх схильностей, інтересів, здібностей, особистісних і професійних якостей вихователів, батьків, умов сім'ї, соціуму; створення оптимальних умов для реалізації потенційних можливостей кожної дитини в процесі соціалізації).
10. Естетизація середовища (комфорт, краса, затишок, чистота приміщень; естетизація зовнішнього вигляду, культура взаємин і спілкування).

2.2 Рекомендації здобувачам освіти щодо оформлення звітної документації

Звітна документація здобувача-практиканта

1. Характеристика
2. Табель оцінок
3. Звіт з літньої педагогічної практики
4. Щоденник спостережень та обліку повсякденної роботи здобувача освіти
5. Календарний план освітньо-виховної роботи
6. Конспекти 2-х відкритих занять з протоколом обговорення та оцінками за проведені заняття
7. Матеріали по роботі з батьками (консультації, батьківські збори)
8. Лепбук, папка-пересувка або санітарний бюлетень (тема за вибором здобувача)
9. Атрибути до 2-3 різних видів ігор (оформлення згідно вимог)
10. Розробка сценарію свята, ранку або розваги, проведеної за час практики
11. Зразки демонстраційного та роздаткового матеріалу (підготовленого та оформленого згідно вимог).

Папка з матеріалами літньої педагогічної практики (підпис)

БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Документація
з літньої педагогічної практики
в закладі дошкільної освіти №5
м. Берестин
здобувачки-практикантки I курсу, групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Прізвище, ім'я, по батькові

Термін проходження практики:

з _____ по _____

Місце практики: ЗДО № 5 м. Берестин

Керівник практики: _____

Табель оцінок з літньої педагогічної практики

БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Табель оцінок
з літньої педагогічної практики
у II молодшій групі
ЗДО № 5 м. Берестин
здобувачки-практикантки I курсу, групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Прізвище, ім'я, по батькові

Термін проходження практики:

з _____ по _____

Місце практики: ЗДО № 5 м. Берестин

Керівник практики: _____

Розділи табеля оцінок

(зміст різних видів спостережень заповнює практикант, вихователь
заповнює аналіз і ставить оцінку)

№ з/п	Дата, день практики	Зміст роботи	Аналіз роботи, пропозиції	Оцінка	Підпис виховат.
1.	14.06.25р. (четвер)	І половина дня 1. Ранок. Бесіда про літні явища, визначення стану погоди. 2. Організація ігрової діяльності (вид гри, назва, мета). 3. Заняття (вид, тема).			

Аналізується і оцінюється кожний вид роботи і виставляється загальна

оцінка за день.

*Щоденник спостережень та обліку повсякденної роботи
здобувача-практиканта*

БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Щоденник спостережень
та обліку повсякденної роботи
під час літньої педагогічної практики
в ЗДО № 5 м. Берестин
здобувачки-практикантки І курсу, групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Берестинського педагогічного фахового коледжу
КЗ «ХГПА»
Прізвище, ім'я, по батькові

Розділи щоденника спостережень

№ з/п	Дата, група, виховат.	Зміст роботи	Аналіз роботи, педагогічні висновки

Заповнення обліку спостережень за роботою вихователя слід розпочинати з визначення теми місяця, дня, виду роботи та фіксації різних видів роботи за перші 2 дні практики.

По закінченню запису змісту спостереження здійснюється короткий аналіз та визначаються педагогічні висновки.

Далі ведеться облік (перелік) різних видів роботи здобувача освіти протягом дня крім освітньо-виховної, який ведеться в календарному плані.

В щоденнику здійснюється облік відвідувань і спостережень відкритих занять (та інших видів діяльності), які проводить інший здобувач-практикант під час педагогічної практики або вихователі закладу дошкільної освіти.

Календарний план освітньої роботи

Календарний план
освітньої роботи
з літньої педагогічної практики
в II молодшій групі
ЗДО № 5 м. Берестин
здобувачки-практикантки I курсу, групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Берестинського педагогічного фахового коледжу
КЗ «ХГПА»
Прізвище, ім'я, по батькові

Термін проходження практики:

з _____ по _____

Місце практики: ЗДО № 5 м. Берестин

Керівник практики: _____

Зміст планування освітньо-виховної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗДО _____ (ПІБ)
(підпис, печатка)

1) Перспективний план освітньої діяльності дітей в I половину дня.

(Виконується на розгортці двох сторінок зошита)

	I-й тиждень	II-й тиждень	III-й тиждень
Понеділок			
Вівторок			

На кожний день тижня визначаються види та теми освітньої діяльності.

ПОГОДЖУЮ

Вихователь _____ (ПІБ)
(підпис)

2) Перспективний план освітньої діяльності дітей в II половину дня.

(Оформлення – за зразком п. 1)

3) План роботи з батьками

№ з/п	Вид роботи	Тема	Термін проведення
1.			

ПОГОДЖУЮ
Вихователь _____ (ПІБ)
(підпис)

Види роботи з батьками:

- бесіди (індивідуальні, групові);
- консультації;
- виготовлення папки-пересувки на актуальну тему;
- батьківські збори;
- оформлення інформаційних куточків для батьків та ін.

4) Комплекс вправ ранкової гімнастики з _____ по _____

На період практики складається 2 комплекси ранкової гімнастики відповідно до вікової групи, із розрахунку один комплекс на 2 тижні.

5) Орієнтовний режим дня для дітей II молодшої групи

Визначається для групи, в якій здобувач-практикант проходить педагогічну практику.

6) Список дітей II молодшої групи (прізвище, ім'я дитини)

1. ...

2. ... і т. д.

7) Планування освітньої роботи

ПОГОДЖУЮ
Вихователь _____ (ПІБ)
(підпис)

17. 06. 20____ I половина дня
(четвер)

Планування здійснюється здобувачем освіти за зразком планування роботи вихователем.

Повністю плануються режимні процеси, різні види діяльності, заняття, прогулянки, самостійна художня діяльність, розваги, робота з батьками та ін. згідно з поданим планом-схемою та орієнтовними конспектами планування режимних процесів у I (II) половині дня, видами та змістом культурно-гігієнічних навичок з урахуванням вікової групи дітей.

Складаються розгорнуті конспекти 4-х видів занять, які проводить здобувач-практикант:

- ознайомлення з навколишнім;
- ознайомлення з природою;
- розвиток мовлення;
- художня література.

На інші види занять складається короткий план-конспект.

По закінченню педагогічної практики календарний план освітньої роботи затверджує директор (печаткою та підписом) та вихователь (підписом) ЗДО.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗДО _____ (ПІБ)

Вихователь _____ (ПІБ)

Конспекти відкритих занять

Конспект
відкритого заняття
з розвитку мовлення
в II молодшій групі
ЗДО № 5 м. Берестин
здобувачки-практикантки I курсу, групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Берестинського педагогічного фахового коледжу
КЗ «ХГПА»

Прізвище, ім'я, по батькові

Схема конспекту заняття

Дата проведення:

Тема заняття:

Вид заняття:

Програмовий зміст:

- навчити (ознайомити, закріпити, розширити, поповнити знання дітей).....
- розвивати (увагу, пам'ять, уяву, мислення тощо).....

– виховувати (зацікавленість, організованість, доброзичливість тощо).....

Матеріал:

Методи та прийоми: (показ ілюстрацій, розглядання, загадування загадки, ігровий (сюрпризний момент), дидактична гра, пояснення, запитання, бесіда тощо)

Обладнання:

Література:

Попередня робота:

Хід заняття

I. Вступна частина. Організація початку заняття.

II. Основна частина.

III. Заключна частина. Підсумки заняття.

Протокол обговорення відкритого заняття з розвитку мовлення від (дата проведення)

Присутні: вихователь (*прізвище, ім'я, по батькові*)
здобувачі-практиканти (*прізвище, ім'я, по батькові*) та ін.

Слухали: (*здобувачка-практикантка, яка проводила заняття, її прізвище, ім'я, по батькові – самоаналіз заняття*)

Виступили:

(*Присутні: здобувачі-практиканти, прізвище, ім'я, по батькові, – аналіз заняття з визначенням методичних висновків, рекомендацій та пропозицій щодо оцінки заняття.*

Вихователь, прізвище, ім'я, по батькові, – аналіз заняття з визначенням методичних висновків, рекомендацій та пропозицій щодо оцінки заняття).

Ухвалили:

З урахуванням методичних рекомендацій, пропозицій, порад, оцінити проведення відкритого заняття на оцінку «5» (відмінно).

Вихователь _____ (*прізвище, ім'я, по батькові*)
(*Затвердження підписом вихователя*)

Взаємодія з батьками

Просвітницька робота з батьками щодо охорони здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей у літній період передбачає *створення інформаційних матеріалів про:*

- організацію освітнього процесу в закладі дошкільної освіти в літній період (режим роботи, форму організації дозвілля тощо);
- створення у ЗДО безпечних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- застосування інструментів управлінської діяльності для вирішення надзвичайних ситуацій. Важливо нагадати батькам протоколи безпеки на випадок повітряної тривоги, евакуації до укриття тощо;
- обговорення питання щодо зміцнення здоров'я і фізичного розвитку дітей у літній період (заходів, спрямованих на оздоровлення дітей шляхом загартування, організації раціонального режиму дня для дітей раннього та дошкільного віку, організації збалансованого дитячого харчування).

У складних умовах ефективними та корисними можуть бути сервіси та інструменти комунікації в онлайн-режимі, використання електронних платформ: Zoom, Google Meet, Google Classroom, з метою проведення онлайн зустрічей, конференцій, батьківських зборів. Доцільним є розміщення на сайті закладу освіти інформації та рекомендацій для батьків.

Орієнтовні теми батьківських зборів

Сім'я – головна ланка у вихованні особистості дитини
Почуйте голос вашої дитини
Формування у дитини свідомого ставлення до здоров'я
Стимулювання розвитку мови у дітей
Розвиваюче предметне середовище вдома
Формування у дітей навичок самообслуговування
Вирішення завдань трудового (морального, естетичного) виховання
Готовність дитини до школи тощо.

Орієнтовні теми консультацій для батьків

Поради батькам на кожен день
Стилі батьківської поведінки та її наслідки
Магічні слова батьків
Роль батька у вихованні дітей

Загартування дитини у літній період
Як виховати дитину здоровою?
Роль фізичних вправ для здоров'я дітей дошкільного віку
Вперше до дошкільного закладу
Безпека дітей влітку
Літній відпочинок
Дії при повітряній тривозі
Дистанційне навчання у закладі дошкільної освіти
Як дбати про емоційний та моральний стан дитини
Гаджети в житті дитини: за і проти

Орієнтовні теми санітарних бюлетенів

Формула здоров'я
Корисне літо
Що таке інфекційні захворювання?
Дитячі захворювання
Особиста безпека дитини
Їж правильно, корисно та із задоволенням!
Гігієнічні основи виховання дітей
Обережно, кліщі!
Обережно, бджоли!
Обережно, сонячний удар!
Літні напої в дитячому раціоні

Орієнтовні теми папок-пересувок

Здоровий спосіб життя родини,
День батька
Готуємо майбутнього першокласника
Готовність руки дошкільника до письма
Інформуємо, радимо, рекомендуємо
Комп'ютер чи прогулянка?
5 основних правил поведінки під час літньої спеки
Допоможемо дітям пережити війну
Вогонь – друг, вогонь – ворог
Небезпека на дорозі
Як привчати дошкільників до праці

Орієнтовні теми свят і розваг

Спортивні свята: У пошуках скарбів, Весела подорож, Веселі старти,

Зі спортом будемо дружити, щоб ніколи не хворіти
Спортивні розваги: Спорт єднає всіх, Літо – пора розваг,
Під сонечком літо пливе по землі
День народження відзначаємо, іменинників вітаємо
Гра – це радість і здоров'я,
Свято квітів.
Ой, на Івана, ой, на Купала!
Літературна вікторина «У світі казки»

Значення наочності

Реалізація принципу наочності в освітньому процесі закладу дошкільної освіти сприяє збагаченню і розширенню чуттєвого досвіду дітей, уточненню їхніх конкретних уявлень, сприяє розвитку у них спостережливості, значення якої у освітній діяльності важко переоцінити.

Демонстраційний матеріал служить для показу і роботи дітей, викликаних до столу вихователя або дошки. Він односторонній і повинен бути більшого розміру – 15-30 см., для демонстраційного матеріалу можна використати підставки.

Роздатковий матеріал двосторонній і використовується для безпосереднього навчання кожної дитини. Розміри 5-7 см.

Значення демонстраційного наочного матеріалу полягає в тому, що з його допомогою можна зробити процес навчання цікавим, доступним і зрозумілим дітям, створити умови, чуттєву опору для формування конкретних математичних уявлень і понять, для розвитку пізнавальних інтересів та здібностей.

Значення роздаткового наочного матеріалу полягає в тому, що він дає змогу надати процесу навчання дійового характеру, включити дитину безпосередньо у практичну діяльність.

Вимоги до використання наочного матеріалу

- вихователі можуть самі виготовляти наочний матеріал, а також до цього процесу залучати і дітей старшого дошкільного віку (особливо при виготовленні роздавального наочного матеріалу);
- матеріал виготовляється з паперу, картону, дроту, поролону;
- часто як лічильний матеріал використовують природний матеріал (каштани, жолуді, черепашки, камінчики та ін.);
- щоб цей матеріал мав естетичний вигляд, його покривають фарбами і лаками.

Підготовка наочності до гри

1. Вибрати групу та назву гри.
2. Підготувати атрибути (маски) до гри (за кількістю дітей).

3. Оформити гру (конверт, коробочка з-під цукерок, на якій надруковано вид, назва гри, група, з іншої сторони зазначено мету, матеріал та хід гри)

Дидактична гра (назва, вік дітей)

Мета: закріпити знання дітей... розвивати...виховувати....

Матеріал:

Хід гри

Рухлива гра (назва, вік дітей)

Мета: закріпити знання дітей... розвивати...виховувати....

Матеріал:

Хід гри

Отже, до підбору та правильного використання наочного матеріалу слід підходити дуже відповідально. Адже, від того, який матеріал буде підготовлений, як буде розміщений, чи естетично оформлений, чи відповідатиме він віку дітей та тематиці, виду заняття залежить рівень засвоєння і розуміння дітьми поданої інформації. Зразки оформлення різних видів наочних матеріалів розміщено в додатках (додаток Д).

Таким чином, використання наочного матеріалу – це засіб, який забезпечує успішне навчання дошкільників. Ефективність навчання досягається завдяки поєднанню слова вихователя і засобів наочності, оскільки процес формування понять невіддільний від конкретних уявлень, від формування способів дій.

Вимоги до звіту здобувача-практиканта

Звіт з літньої педагогічної практики повинен висвітлити такі питання:

1. Термін та місце проходження літньої педагогічної практики, вікова група, вихователь-методист.
2. Умови для роботи, створені в дошкільній установі, їх характеристика (методичне забезпечення різних розділів роботи з дітьми; можливість користування методичним кабінетом; наявність майданчиків, їх обладнання).
3. Коротка характеристика групи дітей: вік, кількість, рівень оволодіння програмою, рівень вихованості.
4. Аналіз якості роботи з дітьми за різними видами діяльності (освітня, ігрова, трудова, інша, навести приклади).
5. Посібники, дидактичний матеріал до яких видів діяльності виготовлений. Чи достатньо підготовлений здобувач для цієї роботи (самооцінка)?

6. Уміння впливати на організацію, культуру поведінки, взаємини дітей, знаходити індивідуальний підхід до них. В чому були труднощі, шляхи їх подолання.
7. Яка робота з батьками була проведена? Навести конкретні приклади видів і тем роботи. Чи задоволені нею? Успіхи, труднощі в цій роботі.
8. Участь в роботі закладу дошкільної освіти, в культурно-масових заходах.
9. З досвідом роботи якого вихователя та з якої проблеми ознайомились, що вирішили запозичити у нього для своєї роботи?
10. Загальна оцінка виконання завдань програми літньої педагогічної практики.
11. Особисті пропозиції щодо покращення організації та проходження даного виду практики.

Звіт повинен бути надрукований на аркушах паперу А4, загальний об'єм 4-5 сторінок. Він повинен мати поля з обох сторін аркуша шириною 1см. У звіті не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (історії бази, технічних описів тощо), а також цитування літературних джерел. Документ повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, фотоматеріали.

БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Звіт
про проходження педагогічної практики
«Літня педагогічна практика в закладі дошкільної освіти»
(дистанційна форма)
здобувача (чки) освіти І курсу групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Прізвище, ім'я, по батькові здобувача освіти

Строки проходження практики:
з 02.06 по 29.06.2025 р.

Керівник практики:

Берестин, 2025 р.

Зміст звіту містить розгорнуті відповіді на питання:

1. У які терміни та за якою формою (дистанційна, очна) проходила літня практика? Вказати місце проходження практики (для здобувачів освіти, які працюють за спеціальністю).
2. Яка мета та завдання літньої практики?
3. Які було розроблено конспекти занять з різних розділів програми? (зазначити групу та вказати теми та мету):
 - з художньої літератури
 - розвитку мовлення
 - ознайомлення з навколишнім
 - ознайомлення з природою

Які дидактичні матеріали підготували і використовували під час проведення занять, їх ефективність. Чи засвоїли діти матеріал теми заняття, на скільки були активними?

4. Для якої групи та з якою метою було складено комплекси ранкової гімнастики та гімнастики після денного сну? Ефективність їх використання.
5. Які методичні матеріали та з якою метою підготували по роботі з батьками? (консультації, бесіди, батьківські збори, вказати теми).
6. Які було розроблено сценарії свята (ранку або розваги)? (відповідно до пори року, вказати групу, тему, мету).
7. Які наочні посібники та з якою метою було виготовлено для роботи з батьками? (папку-пересувку або санітарний бюлетень або лепбук або буклет, вказати теми та мету).
8. Які зразки демонстраційного та роздаткового матеріалу підготували? Їх призначення та використання.
9. Які виготовили 2 види ігор? (вказати вид гри, мету та групу). Під час яких режимних процесів чи занять їх використовували? Наслідки проведення ігрової діяльності з дітьми.
10. Висновок про проходження літньої педагогічної практики (чого навчились, які виникли труднощі, над чим працювали, де застосуєте отримані

знання, побажання та рекомендації щодо покращення освітнього процесу та підготовки до проходження практики).

Характеристика здобувача-практиканта

Характеристика
здобувачки(-а) фахової передвищої освіти-практикантки (-а)
І курсу групи Д-11
спеціальності «Дошкільна освіта»
Берестинського педагогічного фахового коледжу
КЗ «ХГПА»
Прізвище, ім'я, по батькові

План складання характеристики:

1. Місто, заклад, вікова група, строки проходження здобувачем освіти педагогічної практики.
2. Знання теоретичного матеріалу, видів, методів, форм, засобів проведення освітньо-виховної роботи з різних методик, їх використання при плануванні і самостійній організації роботи з дітьми.
3. Рівень підготовки та проведення визначених видів занять та різних видів діяльності.
4. Уміння організувати дітей, зібрати увагу, активізувати пізнавально-розумову діяльність, здійснити індивідуальний підхід, зацікавити дітей, досягти певного результату.
Приклади занять та різних видів діяльності, проведених здобувачем освіти на належному методичному рівні.
5. Матеріал, атрибути, які були виготовлені та використані здобувачем-практикантом у освітньо-виховній роботі.
6. Участь у роботі з батьками, види проведених робіт, рівень умінь здобувача.
7. Уміння встановлювати контакт з дітьми, здобувати авторитет серед дітей, їх батьків та колективу закладу дошкільної освіти.
8. Оцінка особистих якостей здобувача-практиканта, його рівня вихованості та педагогічної культури.

9. Участь у різних заходах та громадському житті дошкільного закладу.
10. Рівень виконання програми педагогічної практики.
11. Висновки та пропозиції щодо удосконалення умінь та навичок професійної діяльності здобувача освіти, його особистих якостей.

Оцінка за практику _____ «відмінно» («добре», «задовільно»)

Директор ЗДО _____ (ПІБ)

Вихователь _____ (ПІБ)
(підписи, печатка)

Зразок характеристики

ХАРАКТЕРИСТИКА

здобувача(ки)-практиканта(ки) _____ групи
спеціальності «Дошкільна освіта»
Берестинського педагогічного фахового коледжу
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Здобувач (ка) освіти _____
проходила(в) літню практику з _____ по _____ 20__ р. в _____ групі

(молодшій, середній, старшій)

закладу дошкільної освіти _____

(повна назва ЗДО або НВК)

Протягом усього періоду практикант(ка) працювала відповідно до плану закладу і повністю (або частково) виконала(в) план практики (якщо не виконала, вказати причину).

Оцінити професійні якості здобувача(ки) (любов, повагу до дітей, інтерес до роботи з ними, педагогічний такт, вміння встановлювати правильні взаємини з дітьми, їх батьками, знаходити правильний тон у спілкуванні тощо). Яких необхідних якостей не виявила(в)?

Оцінити вміння щодо розробки методичних матеріалів по роботі з дітьми (конспектів занять, комплексів гімнастик, сценаріїв розваг, свят тощо).

Оцінити вміння щодо виготовлення наочного матеріалу до занять з різних розділів програми (демонстраційного, роздаткового), атрибутів до різних видів ігор та які саме були створені власноруч?

Чи достатньо має спеціальних практичних умінь (виразно читати, малювати, ліпити, співати, виконувати фізичні вправи тощо), чи використовувала(в) творчо свої вміння у роботі? Який внесок зробила(в) у поповнення методичного забезпечення групи, методкабінету?

Оцінити вміння щодо розробки матеріалів по роботі з батьками (консультації, батьківські збори, папка-пересувка, санітарний бюлетень тощо).

Чи проводила (в) та на якому рівні роботу з батьками, які відчувала(в) труднощі, як намагалася(вся) їх подолати?

Участь у громадському житті закладу (педраді, випуску газети, озелененні тощо).

Які особистісні якості виявила(в) (добросовісність, відповідальність, чуйність, ввічливість, доброзичливість чи якісь негативні)?

Чи бажав би педагогічний колектив даного навчального закладу поповнитися таким молодим фахівцем?

Навчальний заклад пропонує оцінити літню практику здобувача(ки) освіти на

_____ (відмінно, добре, задовільно)

Дата

Директор закладу _____
(або вихователь-методист) (підпис)

Печатка

Вихователь групи _____
(підпис)

ПІСЛЯМОВА

В умовах ступеневої освіти підвищується роль практики, яка спрямована на формування у майбутніх вихователів дітей дошкільного віку професійної компетенції щодо реалізації Базового компонента дошкільної освіти в умовах гуманізації педагогічного процесу, що базується на особистісно орієнтованій взаємодії дитини і педагога.

Мета педагогічної практики – формування сучасного педагога-професіонала в галузі дошкільної освіти. Головні завдання практики спрямовані на формування у здобувачів освіти системи педагогічних професійних знань, умінь, навичок, необхідних для виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дітей дошкільного віку; навчання творчому застосовуванню набутих теоретичних знань при проведенні різного роду роботи з дітьми; формування навичок спостереження та аналізу педагогічної діяльності, умінь осмислювати й використовувати передовий педагогічний досвід; вироблення прагнення до пошуку найбільш ефективних методів виховання і навчання дітей; формування у практикантів навичок роботи з дитячим колективом з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, а також взаємодії з батьками; розвиток професійних здібностей майбутніх вихователів. Вміле педагогічне керівництво й удосконалення змісту діяльності здобувачів освіти під час педагогічної практики в умовах онлайн-навчання створює умови для формування умінь, навичок та професійно значущих якостей майбутніх вихователів, сприяє розвитку інтересу до професії вихователя та вміння реалізовувати свої освітні, а у майбутньому й професійні цілі.

Досвід організації і дистанційної форми літньої педагогічної практики дає підстави стверджувати, що вона формує позитивні професійні орієнтири, стає основою для подальшого професійного становлення майбутнього вихователя. Значення педагогічної практики у професійному становленні

фахівця розкрито через функції, які вона виконує – адаптаційну, освітню, розвивальну, виховну, проєктувальну, комунікативну, інтегральну. Успішність проведення практики в умовах дистанційного навчання залежить від організованості та системності керівництва педагогічною практикою, злагодженої взаємодії керівників практики від закладу передвищої освіти та закладів дошкільної освіти.

Ефективність педагогічної практики залежить від свідомого набуття здобувачами освіти теоретичних знань під час освітнього процесу в педагогічному закладі, формування і розвитку власної потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція): затверджений наказом МОН України від 12.01.2021 р. №33 / наук. керівник Т. О. Піроженко. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/> (дата звернення 20.12.2024).
2. Беленька Г. В. Зростання дошкільника в праці: навч.-метод. посіб. Київ : Шк. світ, 2010. 120 с.
3. Впевнений старт : освітня програма для дітей старшого дошкільного віку / Н. В. Гавриш та ін.; за заг. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
4. Гавриш Наталія. Інтегровані заняття: методика проведення. Київ: Шк. світ, 2007. 128 с.
5. Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проєкту : В. О. Огнев'юк ; авт. кол-в. Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертутіна та ін.; Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
6. Загородня, Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу. Суми : Університетська книга, 2010. 318 с.
7. Іванченко А. В. Педагогічна практика. Навчально-методичний посібник. / А. В. Іванченко, О. А. Дубасенюк, А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова. Житомир, 2005. 64 с.
8. Іванюк Г. І. Скарбничка ігор і віршованої мозаїки для дітей раннього та дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Київ : Сім кольорів, 2009. 240 с.
9. Інновації в дошкіллі : програми, технології, проєкти, ідеї, досвід : посібник на допомогу дошкільним працівникам / авт.-упоряд. Л. В. Калуська, М. В. Отрощенко. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 376 с.
10. Клевцова Л. Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях у дошкільному закладі. *Дошкільний навчальний заклад*. 2009. №3(27). С. 7-11.

11. Лохвицька Л. Моральне виховання: нові чи старі проблеми? *Дошкільне виховання*. 2014. №7. С.12-16.
12. Метод проєктів у діяльності дошкільного закладу / уклад. Л. А. Швайка. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 203 с.
13. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. ред. Г. В. Беленька ; авт. кол. Г. В. Беленька та ін. Київ : ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. 568 с.
14. Мойсак О. Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я : навчальний посібник. Київ, 2008. 616 с.
15. Павелків Р. В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків. Київ, 2008. 432 с.
16. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. напряму підготовки «Дошкільна освіта» / За ред. Т. І. Поніманська. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Слово, 2014. 232 с.
17. Педагогічна практика студентів спеціальності «Дошкільне виховання» : навч.-метод. посіб. / Н. О. Білоус та ін.. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. 49 с.
18. Положення про проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти / А. А. Харківська, А. Ф. Лисак, Ю. В. Місяк. Комунал. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. обл. ради. Харків, 2023. 11 с.
19. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. Київ, 2013. 448 с.
20. Пономарьова Г. Ф., Шапаренко Х. А., Пехарева С. В. Акмеологічне проєктування процесу формування професійної компетентності вихователя дошкільного навчального закладу : навч. посіб. Харків : ПП «Ранок НТ», 2012. 196 с.
21. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2022.pdf> (дата звернення: 20.12.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

План-схема планування роботи з дітьми дошкільного віку протягом дня

Ранок

1. Ранкова гімнастика.
2. Індивідуальна робота з дітьми з розвитку мови (бесіди, закріплення вивчених віршів, загадок, приказок, прислів'я, прикмети).
Робота зі звуковимови: розглядання ілюстрації, настільні ігри, лото, дидактичні ігри.
3. Малорухливі ігри.
4. Довготривалі або епізодичні спостереження природи, в куточку природи.
5. Праця в природі, в куточку природи.
6. Робота чергових.
7. Продовження сюжетно-рольової гри, розпочатої напередодні.
8. Робота з батьками.
9. Знайомство з оточуючим (мол. група).
10. Заняття.

Прогулянка 1

1. Спостереження – довготривале, епізодичне.
2. Комплекс рухливих ігор.
3. Індивідуальна робота з усіх розділів.
4. Праця в природі.
5. Пішохідні переходи – один раз на тиждень.
6. Фізкультура на повітрі (в дні коли немає заняття з фізкультури).
7. Знайомство дітей з правилами дорожнього руху (бесіда, спостереження, екскурсія).
8. Ігри з піском, водою, снігом, вітром.
9. День здоров'я один раз на квартал.

II половина дня

1. Гурткова робота, студійна робота згідно з режимом дня.
2. Вечори розваг (1 раз на тиждень, різноманітні театри.)
3. Спортивні розваги раз на місяць.
4. Слухання радіо і телебачення.

5. Перегляд діафільмів, слухання грамплатівок про правила дорожнього руху, протипожежної безпеки, на морально-етичні теми.
6. Читання художніх творів з Історії України народознавства та інших розділів програми.
7. Самостійна художня діяльність.
8. Робота з природного та залишкового матеріалу.
9. Робота з образотворчого мистецтва з музичного виховання – гра на дитячих музичних інструментах.
10. Господарсько-побутова праця (один раз на тиждень).
11. Ручна праця в старшій групі планується протягом дня один раз на тиждень.
12. Один раз на квартал батьківські збори.
13. Творчі ігри.

Прогулянка 2

1. Спостереження.
2. Малорухливі ігри, творчі ігри.
3. Праця.
4. Індивідуальна робота.
5. Робота з батьками.
6. Самостійна ігрова діяльність.
7. Вечірні години (перегляд телепередач, читання художньої літератури, самостійна художня діяльність, індивідуальні ігри, настільні ігри, розповідання казок, індивідуальна робота).

Планування режимних процесів у першу половину дня

Прийом дітей

1. Спілкування вихователя з дітьми: індивідуальні бесіди, ігри для спілкування і створення настрою у дітей.
2. Організація самостійної діяльності дітей: різні види ігор, праця в куточку природи, образотворча діяльність.
3. Формування культурно-гігієнічних навичок: використання носової хустки, контроль за зовнішнім виглядом, охайністю зачіски.
4. Формування культури поведінки: вітання, увічливі взаємини з однолітками, дорослими.

Ранкова гімнастика.

Підготовка до ранкової гімнастики.

Сніданок

1. Гігієнічні процедури. Залучення уваги дітей до гігієнічних процедур, закріплення правил миття рук; ігри-змагання (старший вік), розповідь вихователя про чистоту; самоконтроль дітей; оцінювання діяльності.
2. Сервірування столу: бесіда з черговими; ознайомлення з меню, оголошення його дітям; привернення уваги дітей до естетичного оформлення столів.
3. Привернення уваги дітей до їжі; індивідуальна робота з виховання культури їжі; правила етикету; оцінювання діяльності.

Заняття

Підготовка до заняття: прибирання іграшок; переведення уваги на інший вид діяльності; оцінювання діяльності дітей; організація після заняття.

Прогулянка

1. Підготовка до прогулянки: створення інтересу; ігрові прийоми; індивідуальні бесіди; добирання ігрового матеріалу; мотивація діяльності дітей на прогулянці.
2. Одягання: послідовність, вихід на прогулянку.
3. Спостереження на прогулянці.
4. Рухливі ігри: 2-3 гри великої рухливості; 2-3 гри малої та середньої рухливості; ігри на вибір дітей.
5. Праця на ділянці: мотивація діяльності дітей; визначення обсягу роботи; розподіл обов'язків; підготовка обладнання; виконання трудових операцій; прибирання обладнання; оцінювання діяльності.
6. Індивідуальна робота з розвитку рухів, фізичних якостей.
7. Самостійна ігрова діяльність: створення умов для розвитку сюжетно-рольових ігор; ігри з природним матеріалом; інші види діяльності; індивідуальна робота із зображувальної діяльності, розвитку мовлення, театралізація в теплу пору року; ліплення снігових баб.
8. Повернення з прогулянки: ігри; самоконтроль дітей; контроль і оцінювання їх діяльності; послідовність роздягання; вільна діяльність дітей.

Обід.

Підготовка до обіду.

1. Гігієнічні процедури: залучення уваги дітей до гігієнічних процедур; закріплення правил миття рук; ігри-змагання (старший вік); розповідь вихователя про чистоту; самоконтроль дітей; оцінювання діяльності.
2. Сервірування столу: бесіда з черговими; ознайомлення з меню, оголошення його дітям; залучення уваги дітей до естетичного оформлення столів.
3. Залучення уваги дітей до їжі; індивідуальна робота з виховання культури їжі; правила етикету; оцінювання діяльності.
4. Підготовка до сну: гігієнічні процедури; створення умов для організації сну; укладання спати.

Планування режимних процесів у другу половину дня

Підйом дітей

1. Поступовий підйом, спілкування вихователя з дітьми.
2. Індивідуальна робота з дітьми, створення умов для самостійної діяльності.
3. Коригувальна гімнастика: підготовка до коригувальної гімнастики, привернення уваги дітей.
4. Гартувальні процедури: гартування, масаж.
5. Формування культурно-гігієнічних навичок: привернення уваги дітей до гігієнічних процедур; гігієнічні процедури; закріплення правил миття рук; розповідь вихователя про чистоту; прийоми самоконтролю; оцінювання

діяльності дітей; послідовність миття рук; послідовність одягання; контроль за зовнішнім виглядом, охайність зачіски.

6. Формування культури поведінки; доброзичливі взаємини з однолітками, дорослими.

Організація самостійної ігрової діяльності

Спілкування з дітьми, індивідуальна робота, ігри.

Полудень.

1. Підготовка до полудня, сервірування столу; бесіда з черговими; ознайомлення з меню, оголошення його дітям; залучення уваги дітей до естетичності оформлення столів.

2. Залучення уваги дітей до їжі; індивідуальна робота з виховання навичок культури їжі; правила етикету; оцінювання діяльності дітей; прибирання столів.

Заняття

1. Підготовка до заняття, прибирання іграшок; переведення уваги дітей на інший вид діяльності, оцінювання діяльності дітей.

2. Організація діяльності дітей після заняття, вільна ігрова діяльність.

Прогулянка

1. Підготовка до прогулянки; створення інтересу; ігрові прийоми; індивідуальні бесіди; добирання ігрового матеріалу; мотивація діяльності дітей.

2. Одягання, відпрацювання послідовності одягання (ігрові, словесні, наочні, практичні прийоми).

3. Рухливі ігри: 2-3 ігри великої рухливості; 2-3 ігри малої та середньої рухливості; на вибір дітей.

4. Індивідуальна робота з розвитку рухів, фізичних якостей: самостійна ігрова діяльність; створення умов для розвитку сюжетно-рольових ігор; ігри з природним матеріалом; індивідуальна робота із зображувальної діяльності, розвитку мовлення; театралізація в теплу пору року; ліплення снігових баб.

5. Повернення з прогулянки; гра; самоконтроль; контроль і оцінювання діяльності дітей; послідовність роздягання; вільна діяльність дітей.

Вечеря

Підготовка до вечері.

1. Гігієнічні процедури: залучення уваги дітей до гігієнічних процедур; закріплення правил миття рук; ігри-змагання (старший вік); розповідь вихователя про чистоту; самоконтроль; оцінювання діяльності.

2. Сервірування столу: бесіда з черговими; ознайомлення з меню, оголошення його дітям; залучення уваги дітей до естетичності оформлення столів.

3. Залучення уваги дітей до їжі; індивідуальна робота з виховання культури їжі; правила етикету; оцінювання діяльності.

Вечір

1. Організація самостійної діяльності дітей, спокійних ігор; індивідуальна робота з дітьми; перегляд альбомів, ілюстрацій, читання творів художньої літератури тощо.

ДОДАТОК Б

Питання до спостереження і аналізу режимних процесів

Режим дня

1. Відповідальність режиму дня програмі, за якою працює дошкільний заклад.
2. Відхилення і порушення режиму та їх причини.
3. Підготовка вихователя до виконання режимних моментів.
4. Дотримання тривалості і відповідності етапів у їх проведенні.
5. Організація харчування відповідно до режиму дня.
6. Фізичне виховання в режимі дня (ранкова гімнастика, фізкультурні заняття, рухливі ігри, прогулянка, сон, загартовуючі та оздоровчі процедури).
7. Створення в дошкільному закладі умов для виконання режиму дня.
8. Правильна організація оточення і його пристосування до життя дітей, злагодженість у роботі вихователів і обслуговуючого персоналу, єдність вимог до дітей, чіткість вказівок, привчання до порядку й організованості.
9. Чергування активної діяльності дітей з їхнім відпочинком, рухами і спокоєм.
10. Час проведення занять, їх кількість та тривалість.
11. Ставлення дітей до режиму дня та окремих моментів (позитивне, негативне).
12. Місце гри в режимі дня.
13. Насиченість різних режимних моментів різними навчально-виховними, пізнавальними та розвивальними завданнями.
14. Поступовість переходу від одного режимного процесу до наступного.

Ранковий прийом

1. Місце прийому (приміщення, майданчик).
2. Підготовка групи (майданчика) до прийому (чистота, порядок, провітрювання тощо).
3. Готовність вихователя прийняти дітей (матеріал, іграшки).
4. Стиль спілкування педагога з вихованцями та батьками (тематика бесід).
5. Форми організації дітей, їхньої колективної та індивідуальної діяльності.

Ранкова гімнастика

1. Гігієнічні умови проведення ранкової гімнастики підготовка приміщення, відповідна спортивна форма для дітей, педагога).

2. Дотримання вимог проведення ранкової гімнастики (вчасний початок і тривалість).
3. Добір вправ, їх кількість, послідовність, зростаюче навантаження і відповідність програмовим завданням конкретної вікової групи.
4. Відповідність дібраних вправ встановленій структурі проведення ранкової гімнастики (ходьба, біг, вправи для виправлення плоскостопості, загально-розвивальні вправи, заключна ходьба з вправами на дихання).
5. Добирання вправ на всі групи м'язів.
6. Використання посібників та наочності, їх доцільність та відповідність запланованому на цей день.
7. Якість виконання дітьми вправ.
8. Методика проведення ранкової гімнастики (дотримання основних етапів, форми організації дітей, правильне дихання під час виконання вправ, контроль за поставою і якістю виконання рухів).

Виховання культурно-гігієнічних навичок

1. Створення умов для виховання культурно-гігієнічних навичок (достатня кількість умивальників, мила, рушників посуду, серветок, щіток для одягу, взуття тощо).
2. Методичні прийоми виховання культурно-гігієнічних навичок (показ у поєднанні з коротким поясненням, використання прикладу дітей, ігрові дії, використання творів художньої літератури, фольклорних матеріалів тощо, Врахування індивідуальних особливостей дітей та здійснення диференційованого підходу).
3. Підготовка вихователя та дітей до вмивання.
4. Організація дітей (скільки дітей одночасно вмиваються, чим зайняті інші малюки, очікуючи своєї черги, що роблять після умивання).
5. Навички дітей в умиванні, їх відповідність програмі (чи вміють самостійно і правильно умиватися, мити руки, користуватися водою, милом, рушником).
6. Місце гри та ігрових прийомів у вихованні культурно-гігієнічних навичок.
7. Знання дітей про особисту гігієну, її значення у попередженні кишкових інфекційних захворювань.

Прогулянка

1. Санітарно-гігієнічні умови проведення прогулянки (місце та одяг).
2. Дидактично-ігровий матеріал для прогулянки та його відповідність віковим особливостям дітей і порі року.
3. Тривалість і зміст прогулянки з точки зору забезпечення режиму рухової активності дітей (спостереження, рухливі ігри, розгортання сюжету, індивідуальна робота, використання іграшок, посібників).
4. Участь дітей у іграх, їхня зацікавленість, знання і дотримання правил.
5. Поведінка дітей в іграх (гralися самостійно, за своєю ініціативою, гра пропонувалася вихователем), стиль спілкування між вихованцями у процесі ігор.
6. Організація виходу на прогулянку та повернення після неї.
7. Дотримання методики спостережень та аналіз різних видів діяльності під час прогулянки.

Харчування

1. Робота чергових у їдальні та виконання ними своїх обов'язків.
2. Сервірування столів.
3. Організація приймання їжі (як діти сідали за столи, одночасно чи з закінченням умивання, стояла їжа на столі чи малюки чекали її подачі, чи були затримки з її подачею).
4. Керування з боку вихователя споживанням їжі (чи звертав увагу педагог на апетит дітей та культуру поведінки за столом тощо).
5. Поза дітей під час приймання їжі та уміння користуватися столовими приборами, серветкою.
6. Культурно-гігієнічні навички та етичні засади спілкування (вміння при потребі подати хліб та іншу страву, подякувати за обід, полоскати рот після їжі, дочистити зуби тощо).
7. Навички культури споживання їжі відповідно до програмових вимог (охайно їдять, добре прожовують їжу, все з'їдають, не розмовляють за столом і не виходять, не доївши страви),
8. Знання дітьми страв, які ними споживаються, чи дає вихователь їм ці знання.

Організації сну

1. Чи добре провітрена кімната, де сплять діти ?
2. Чи включені всі фактори, які можуть потривожити сон дітей (шум, голосні розмови, яскраве сонячне або штучне освітлення тощо)?
3. Розставлення ліжок, достатня ширина проходів для вихователя, щоб підійти до кожної дитини.
4. Підготовка дітей до сну.
5. Вкладання дітей у ліжках .
6. Відповідність маркування постелі прізвищу та імені дитини.
7. Настрій дітей перед сном (чим були зайняті перед сном, чи не було занадто рухливих ігор, нервозної обстановки).
8. Швидкість засипання.
9. Чи слідкує вихователь, щоб діти, засинаючи, тримали руки поверх ковдри? Чи сприяє тон вихователя швидкому засинанню ?
10. Індивідуальний підхід вихователя до дітей.
11. Роль помічника вихователя у підготовці до сну.

ДОДАТОК В

Питання до спостереження і аналізу різних видів діяльності та занять.

План-схема аналізу заняття

1. Дотримання гігієнічних вимог при проведенні занять (провітрювання, освітлення, відповідність меблів зросту дітей, чергування напруженої роботи з хвилинами відпочинку тощо).
2. Програмовий зміст, його відповідність віку і розвитку дітей.
3. Підготовка вихователя і дітей до заняття, попередня робота.
4. Відповідність обсягу програмового матеріалу відведеному часу даного заняття.
5. Структура заняття:
 - а) повідомлення теми;
 - б) мета заняття і мотивація;
 - в) актуалізація попередніх знань;
 - г) постановка примітивних проблем, інструктаж; г) закріплення знань шляхом ігор і вправ;
 - д) підсумок заняття.
6. Організація заняття (скільки часу зайняв перехід від гри до заняття, за допомогою яких прийомів вихователь створив робочий настрій дітей).
7. Роздатковий і наочний матеріали. Їх місце і доцільність.
8. Поєднання навчальної, розвивальної та виховної роботи.
9. Активізація діяльності різних аналізаторів упродовж заняття.
10. Індивідуальний та диференційований підхід до дітей.
11. Стиль спілкування з дітьми.
12. Мова вихователя і дітей.
13. Чіткість постановки перед дітьми завдань, вказівок щодо їх виконання.
14. Продуманість етапів заняття, розміщення змісту в логічній послідовності і поступовому ускладненні.
15. Стійкість дитячої уваги, інтерес, активність, самостійність у виконанні завдання, вміння чітко виконувати вказівки вихователя.
16. Уміння долати труднощі, доводити справу до кінця.
17. Ступінь засвоєння дітьми програмового матеріалу, прояв творчості, знань, умінь, набутих раніше.

18. Емоційний стан дітей упродовж заняття (дисципліна, зосередженість, увага, бадьорість, задоволення, інтерес тощо).

Розвиток мовлення

1. Навчально-матеріальна база з даного розділу програми: посібники, дидактичні матеріали, ІКТ, їх використання в роботі; книжковий фонд у групах, його стан, оформлення куточків книги.
2. Планування роботи з розвитку мовлення.
3. Виконання Закону про мови: грамотність в оформленні наочно-інформаційних матеріалів та документації; культура мовлення працівників групи.
4. Рівень оволодіння дітьми рідною мовою: словниковий запас; емоційність, образність мовлення; рівень розвитку фонематичної сторони мови; побудова речень, зв'язне мовлення.
5. Облік звуковимови (правильність записів та їх систематичність).
6. Робота з батьками: висвітлення даного питання на батьківських зборах та в наочно-інформаційних матеріалах для батьків.

Опис предметів, складання розповідей

1. Добір програмового матеріалу, ігор, предметів відповідно до змісту заняття, для збагачення й активізації словника і навчання розповідання.
2. Відповідність підбраного матеріалу педагогічним вимогам (якість, естетичне оформлення, розмір тощо).
3. Підготовка вихователя, продумування етапів заняття, розташування матеріалів, доцільність їх використання.
4. Методика проведення заняття (організація дітей, прийоми активізації уваги, інтересу до заняття): зразок, план опису чи розповіді, підсумок заняття, узагальнена розповідь про предмет.
5. Ефективне використання прийомів навчання з метою забезпечення реалізації поставлених завдань.
6. Робота вихователя над словником дітей.
7. Формування зв'язного мовлення, граматичної побудови фраз і речень.
8. Рівень мовленнєвих знань, умінь, культура мовлення, словниковий склад.

Перекази

1. Підготовка вихователя до проведення переказу (опрацювання тексту, виділення окремих його частин, продумування навідних запитань тощо).
2. Методика навчання переказування (мотивація навчальної діяльності, виразне читання твору, аналіз змісту, пояснення незрозумілих слів, переказ твору за запитаннями, самостійний переказ, підсумок заняття).
3. Прийоми навчання переказування (спільний переказ вихователя разом з дітьми, відображальний переказ тощо).
4. Забезпечення на занятті мовленнєвої активності дітей.
5. Психолого-емоційна атмосфера на занятті.

Розповіді по пам'яті

1. Вид розповіді по пам'яті (розповіді з власного або колективного досвіду).
2. Добір теми розповідей згідно з віковими особливостями дітей і їхнім розвитком.

3. Підготовка вихователя та дітей до розповідання.
4. Психолого-емоційна атмосфера.
5. Структура заняття (актуалізація попередніх знань, пригадування раніше баченого; вдале використання на даному етапі ілюстративного матеріалу: повідомлення теми, пояснення і використання зразка і плану розповіді, практичне вправлення дітей в розповіданні, підсумок заняття).
6. Прийоми навчання.
7. Дотримання культури мовлення і спілкування.

Розповіді за уявленням

1. Види розповідей (розповідь на тему, запропоновану вихователем, розповідь з власного досвіду, закінчення розповіді вихователя).
2. Відповідність теми та завдань віку дітей.
3. Підготовка вихователів і дітей до заняття.
4. Структура заняття.
5. Методика і прийоми навчання розповідання: формування навчально-виховних завдань, розповіді за питаннями плану, активізація уяви при використанні допоміжного композиційного елемента (опис будь-якої якості чи поведінки героїв, пропонування кількох варіантів розвитку сюжету, підійшовши до цього диференційовано, вибір вільної теми, що сприяє розвитку сюжетів і активізує мислення), складання плану розповіді.
6. Способи забезпечення мовленнєвої активності дітей на занятті.
7. Якість дитячих розповідей, їх тематика, зміст.

Придумування оповідань за картиною

1. Підготовка вихователя і дітей до заняття.
2. Добір картин, їх педагогічна доцільність, естетична і мистецька цінність, відповідність віку дітей.
3. Організація дітей на занятті.
4. Структура заняття.
5. Методи та методичні прийоми (бесіда, запитання, вказівка, підказка з врахуванням індивідуальних особливостей, розвиток мовлення, заохочення до мовлення, активізація мовленнєвих дій).
6. Ефективне використання часу на занятті.

Бесіда

1. Вид бесіди (бесіда за змістом художнього твору, підсумкова, за картиною тощо).
2. Тема і зміст бесіди, її відповідність віку дітей.
3. Підготовка вихователя і дітей до бесіди (продумування її початку, аналіз взятого для бесіди явища, виділення в ньому найістотніших частин, елементів, узагальнення фактів і подій).
4. Структура бесіди (повідомлення теми, формування запитань, узагальнення окремих фактів, закінчення).

5. Підготовленість дітей до бесіди, наявність уявлень з даної теми, словниковий запас, навички зв'язного мовлення, вміння граматично правильно будувати речення.
6. Керування бесідою з боку вихователя (запитання, пояснення, заохочення до участі в бесіді тощо).
7. Методи активізації мовленнєвої активності дітей.

Вивчення вірша

1. Підготовка вихователя до заняття (добір унаочнення до змісту вірша, створення позитивного мікроклімату для сприймання поезії).
2. Доступність змісту вірша віковим особливостям дітей.
3. Структура заняття (вступна бесіда про події, описані у вірші, з використанням унаочнення, емоційно виразне читання вірша, бесіда за його змістом, інші форми роботи, підсумки).
4. Тривалість заняття.
5. Методи і прийоми активізації дітей.
6. Якість читання вірша дітьми.

Ознайомлення з природою

Куточок живої природи

1. Кількість кімнатних рослин, їх види, у якому стані знаходяться, чи нема серед них рослин-алергенів, які можуть негативно впливати на організм дитини.
2. Наявність тварин в куточку природи, санітарно-гігієнічні умови їхнього утримання, догляд за ними.
3. Наявність необхідних матеріалів, що стосуються догляду за природою.
4. Чергування дітей у куточку природи.
5. Рівень умінь і навичок догляду за рослинами і тваринами.
6. Керування вихователя роботою чергових у куточку природи.
7. Методи і методичні прийоми організації дітей на виконання роботи у куточку природи.

Ділянка дошкільного закладу

1. Санітарно-гігієнічні умови.
2. Деревя, кущі, квітники, рівень їх доглянутості.
3. Збір насіння квіткових рослин і трав для ділянки (хто збирав, скільки його, як зберігається).
4. Наявність годівниць для зимового підгодовування птахів, достатній запас корму.
5. Обладнання для роботи на ділянці, його відповідність віку дітей.
6. Практичні уміння і навички дітей щодо догляду і збереження близького природного середовища.

Екскурсії

1. Добір об'єкта для екскурсії.
2. Відповідність передбаченого програмою змісту екскурсії віковим можливостям дітей.
3. Підготовка вихователя і дітей до екскурсії.
4. Організація дітей до проведення екскурсії.

5. Методи і прийоми керування екскурсією (формулювання запитань, чіткість вказівок, порівняння спостережуваних об'єктів з їх описами у художній літературі тощо).

6. Реалізація пізнавальних, розвивальних і виховних завдань (розвиток мислення, пам'яті, мовлення; формування допитливості, бажання про все дізнатися; розвиток екологічної культури; сприяння формуванню естетичних смаків).

Спостереження

1. Добір об'єктів для спостереження в природі.

2. Підготовка дітей і вихователя до спостереження (продумування розміщення дітей і об'єкта, вибір методів активізації дітей під час спостереження).,

3. Організація дітей для спостереження.

4. Керування спостереженням (чітке визначення мети, показ об'єкта, його аналіз: порівняння, зіставлення тощо, виявлення попередніх знань про об'єкт, залучення до спостереження різноманітних аналізаторів: слухових, зорових, дотикових тощо).

5. Використання різних прийомів активізації дітей під час спостереження (загадка, вірш, образне поетичне звертання, запитання, проблемні завдання, ситуації тощо).

6. Проведення узагальнюючої бесіди.

7. Реалізація пізнавально-розвивальних і виховних завдань, у тому числі з питань формування екологічної культури дошкільника.

Ігрова діяльність

Умови ігрової діяльності

1. Наявність ігрового матеріалу для розгортання творчих, сюжетно-рольових, рухливих, конструктивно-будівельних, настільних та інших видів ігор.

2. Способи розташування: доцільність і можливість доступу до різноманітного ігрового матеріалу.

3. Відповідність ігрового матеріалу віковим особливостям дітей дошкільного віку.

4. Гігієнічні умови проведення ігрової діяльності.

5. Загальна тривалість ігор упродовж дня.

6. Чергування різноманітних видів дитячих ігор.

Планування ігор

1. Види ігор, що плануються поза заняттями.

2. Відповідність видів ігор рекомендаціям програми, за якою працює дошкільний заклад.

3. Як часто впродовж тижня плануються різні види ігор?

4. Система і послідовність у плануванні ігрової діяльності.

5. Зв'язок гриз іншими видами діяльності.

Місце гри у педагогічному процесі та режимі дня

1. Ігри, в які грають діти вранці, їх тривалість.

2. Характер ігор після сніданку (перед заняттям), їх відповідність змісту наступних занять.

3. Які ігри організовуються між заняттями? Чи забезпечують вони відпочинок дітей перед наступним заняттям?
4. Види ігор на прогулянці, їх тематика; чи враховувалися при виборі видів ігор на прогулянці умови майданчика, стан погоди, інтереси дітей, їхній вік та попередні знання?
5. Види ігор у груповій кімнаті в другій половині дня, кількість учасників у кожному з видів.
6. Тривалість ігор у кожному з режимних моментів (фактичний час, відведений для ігор).
7. Формування вольових і моральних якостей у грі.
8. Знання дітьми правил ігор та їх дотримання.
9. Види ігор, Що переважають у групі.

Зміст ігрової діяльності

Рухливі ігри

1. Типи рухливих ігор.
2. Які рухливі-ігри організовує вихователь?
3. Кількість дітей, які беруть в них участь.
4. Рухливі ігри, що виникають з ініціативи дітей.
5. Правила гри, знання та дотримання їх дітьми.
6. Розподіл ролей.
7. Тривалість ігор та їх моторна щільність.

Дидактичні ігри

1. Наявність дидактичних ігор у групі, їх відповідність віковим особливостям дітей та рівневі їхнього розвитку.
2. Дидактичні ігри, що мали місце у педагогічному процесі впродовж дня.
3. Характер ігор (з дидактичними іграшками, настільно-друковані, словесні тощо).
4. Кількість учасників дидактичної гри.
5. Хто ініціатор: вихователь чи діти?
6. Знання дітьми правил гри та вміння використовувати наявні в групі дидактичні ігри.
7. Взаємини між дітьми.

Сюжетно-рольові ігри

1. Наявність атрибутів до сюжетно-рольових ігор.
2. Створення ігрової ситуації перед початком ігрового дійства.
3. Хто був ініціатором гри?
4. Вміння дітей розгортати сюжет.
5. Тематика і зміст сюжетно-рольових ігор.
6. Зв'язок з іншими навчально-виховними завданнями (розвиток мовлення, формування математичних понять, ознайомлення з довкіллям тощо).
7. Вміння самостійно і зосереджено гратися.
8. Роль вихователя у грі.
9. Взаємини дітей у грі.

Аналіз і оцінка самостійної ігрової діяльності дітей

1. Відповідність видів ігор вимогам програми та їх місце у роботі з дітьми конкретної вікової групи (на основі аналізу власних спостережень, бесід з вихователями, аналізу календарних планів і обліку роботи).
2. Відповідність ігрових умінь вимогам програми (вміння діяти з іграшками, будувати сюжет, підпорядковувати свої дії правилам рухливих та дидактичних ігор).
3. Аналіз і оцінка взаємин дітей у грі.
4. Наявність додаткового ігрового матеріалу (шнурів, рейок, ящиків тощо).
5. Які види ігор переважають у групі?
6. Які сюжети найчастіше розігрують діти?
7. Спільні ігри вихователя з дітьми та рівень їхніх взаємин.
8. Утворення мікрогруп для ігор, їх орієнтовна кількість та кількість учасників у них.
9. Наявність дітей, які граються самостійно без участі однолітків.
10. Чи всі діти охоплені грою? Причини незалучення дітей до гри.
11. Рівень самостійності дітей у виборі ігор та матеріалу до них.

Керування ігровою діяльністю

1. Організація ігрового середовища.
2. Пропозиції педагога щодо тематики та видів ігор.
3. Розгортання і продовження гри.
4. Роль вихователя в іграх дітей.
5. Навчання дітей ігрових дій.
6. Допомога в реалізації ігрового задуму.
7. Методи і прийоми розв'язання конфліктних ситуацій, що виникли у ході ігрової діяльності.
8. Реалізація вихователем пізнавально-розвивальних, навчальних і виховних завдань засобами різних видів ігор.
9. Здійснення індивідуального підходу у процесі ігрової діяльності.

Трудова діяльність

1. Зміст роботи щодо ознайомлення дошкільників з працею дорослих.
2. Методи і прийоми ознайомлення з працею дорослих та трудовими процесами.
3. Санітарно-гігієнічні умови трудової діяльності дітей.
4. Обладнання господарсько-побутового куточка для різних видів трудової діяльності: для догляду за собою, за рослинами і тваринами, за іграшками; обладнання для занять з художньої праці, садово-городній інвентар тощо.
5. Організація всіх видів праці, регламентованих програмою.
6. Рівень трудових умінь, навичок.
7. Прояв самостійності під час виконання трудових завдань.
8. Повага і бережливе ставлення до результатів праці навколишніх людей.

Господарсько-побутова праця

1. Участь, вміння і навички у сервіруванні столів, підготовці наочності до занять.

2. Вміння підтримувати порядок у груповій кімнаті (самостійно, охайно і красиво розкласти іграшки та інші речі).
3. Наявність бажання чергувати та виконувати обов'язки чергових.
4. Знання обов'язків чергових, послідовність і старанність при їх виконанні.
5. Участь у прибиранні групової кімнати, допомога молодшим.
6. Звичка дітей дотримуватися чистоти і порядку в дитячому садку, бережливо ставитися до іграшок і речей.
7. Чітко, вміло, швидко і самостійно без нагадування виконувати обов'язки чергових, вміння вибрати найраціональніші способи дії.
8. Вміння при потребі самостійно брати участь у прибиранні кімнати.
9. Звичка прибирати матеріали після занять і розкласти їх на відповідні місця.
10. Участь у підтриманні порядку на майданчику.

Примітка. Аналіз господарсько-побутових умінь та навичок проводиться з урахуванням обсягу програмових завдань, визначених для кожної вікової групи.

Праця дітей у природі

1. Наявність об'єктів рослинного і тваринного світу в груповій кімнаті та знання дітьми їх назв.
2. Наявність відповідних санітарно-гігієнічних умов та обладнання.
3. Участь дітей у догляді, вміння і навички систематично і без нагадувань доглядати за об'єктами, що знаходяться у куточку природи.
4. Вміння дітей старших і підготовчих груп самостійно розподіляти обов'язки з догляду за природними об'єктами, добирати відповідне обладнання.
5. Рівень умінь і навичок праці в природі (у куточку природи, на городі, в квітнику тощо).

Художня та ручна праця

1. Наявність обладнання та матеріалів для ручної та художньої праці відповідно до програмових вимог та віку дітей.
2. Самостійність у доборі інструментів та матеріалів.
3. Рівень умінь і навичок роботи згідно з програмою.
4. Прояв творчості на заняттях.
5. Вміння дітей розповідати про зроблене.
6. Культура та естетика праці (охайність у роботі, вміння прибирати місце, перед заняттям зручно і красиво розташовувати матеріали та інструмент для роботи тощо).
7. Дотримання техніки безпеки.

Керування працею дітей

1. Підготовка вихователя до заняття (добір матеріалів, інструментів тощо, вибір місця роботи та створення умов для дитячої праці),,
2. Методичні прийоми навчання (зразок, пояснення, показ, інструктаж, приклад, використання ігрових прийомів та інших методів заохочення), їх відповідність виду заняття та вікові дітей.
3. Здійснення індивідуального та диференційованого підходів до навчання трудових дій.
4. Формування мотивів трудових дій.

5. Підсумок та аналіз дитячої трудової діяльності.
6. Місце праці в режимі дня,
7. Чи були охоплені всі діти трудовими діями впродовж дня?

Самостійна художня діяльність

1. Підготовка вихователя до організації самостійної художньої діяльності.
2. Методи і прийоми залучення дітей до СХД.
3. Керування самостійною художньою діяльністю.
4. Здійснення індивідуального та диференційованого підходів.
5. Забезпечення принципу гуманізації під час самостійної художньої діяльності.
6. Творчість та активність дітей.
7. Мова вихователя та дітей.
8. Поведінка дітей, взаємодія між мікрогрупами, рівень спілкування у процесі самостійної художньої діяльності.
9. Тривалість даного процесу самостійної дитячої діяльності.

Ранки в дошкільному закладі

1. Оформлення приміщення до ранку.
2. Підготовка музичного керівника та дітей до ранку.
3. Відповідність репертуару змісту і темі ранку та віковим особливостям дітей.
4. Участь ведучого у ранку, виконання ним своїх обов'язків.
5. Участь дітей, їхній емоційний стан.
6. Сюрпризний момент та його доцільність.
7. Реалізація виховних завдань.

Розваги

1. Підготовка приміщення.
2. Підготовча робота вихователя, музичного керівника, дітей.
3. Доступність змісту розваги для дошкільників конкретної вікової групи.
4. Врахування індивідуальних та вікових особливостей дошкільників.
5. Використання різноманітних засобів, методів і прийомів для збудження емоційної сфери дитини.
6. Реалізація навчально-виховних завдань під час проведення розваг.
7. Емоційний стан упродовж розваги.

ДОДАТОК Г

Форми організації роботи з фізичного виховання влітку

Форми організації роботи з фізичного виховання:

- ранкова та гігієнічна гімнастика;
- фізкультурне заняття;
- пішохідний перехід;
- рухливі, спортивні ігри та вправи;
- фізкультурні свята та розваги;
- самостійна рухова діяльність дітей;
- День здоров'я.

Заняття на свіжому повітрі

Ефективною формою оздоровчої роботи влітку є *фізкультурні заняття на повітрі*. Їх проводять щоденно під час прогулянок у першій половині дня. Тривалість цих занять така сама, як і у приміщенні. Проводять їх з усією групою або з підгрупами дітей. Засвоєння матеріалу на заняттях є основою для всіх фізкультурно-оздоровчих заходів і самостійних вправ та ігор дітей. Тривалість фізкультурних занять на повітрі вихователь визначає сам, установлюючи доцільне співвідношення між організованими та самостійними формами активності дітей.

Фізкультурне заняття є основною формою навчання дітей руховим навичкам та розвитку фізичних якостей. *Зміст занять на повітрі* формують на основі програмових матеріалів із врахуванням результатів весняного обстеження рівня розвитку основних рухів у дітей. Поєднання таких занять з ранковою та гігієнічною гімнастикою, рухливими іграми та спортивними вправами на прогулянці дає дітям змогу повністю засвоїти програму розвитку рухів.

Фізкультурні заняття мають відрізнятися динамічністю, швидкою зміною діяльності. Високої рухової активності можна досягнути, використовуючи *фронтальний і груповий методи організації* дітей під час виконання основних рухів, добираючи відповідні ігри та естафети. Вихідні положення не повинні бути стабільними, раз і назавжди закріпленими за даними вправами, їх потрібно періодично змінювати.

Зберегти високу працездатність дітей протягом усього заняття можна завдяки правильному поєднанню навантаження й активного відпочинку: вправи високої інтенсивності (біг, стрибки, рухливі ігри) мають чергуватися з вправами низької й середньої інтенсивності (ходьба, перешикування, лазіння, метання, вправи на утримання рівноваги).

Улітку варто проводити фізкультурні заняття в різних місцях: на ігровому чи спортивному майданчику, на галявині лісу, березі річки, озера тощо. Це сприяє формуванню у дітей навичок перешикування та орієнтації в просторі за допомогою природних орієнтирів, дає змогу створити умови для вдосконалення основних рухів.

Під час фізкультурних занять на прогулянці діти повинні бути одягнені в спортивну форму. Особливу увагу слід звернути на взуття: у ньому має бути зручно бігати, стрибати, лазити тощо.

Рухливі ігри та спортивні вправи

Дуже важливо в літній період збагатити руховий досвід дошкільників, удосконалити їхні рухові навички, зміцнити здоров'я. Незамінними в розв'язанні цього завдання є рухливі ігри та спортивні вправи.

Виконання дітьми різноманітних рухів у поєднанні з ігровими діями покращує їхній емоційний стан, ефективно впливає на діяльність серцево-судинної, дихальної та інших систем організму, збуджує апетит і сприяє міцному сну.

Рухливі ігри та спортивні вправи посідають значне місце в *оптимізації рухової активності* дітей, рівень якої та фізіологічна потреба організму в рухах визначаються віком дитини, індивідуальними особливостями центральної нервової системи та станом здоров'я. А правильне використання протягом дня ігор різного ступеня рухливості забезпечує оптимальний руховий режим для кожного вихованця.

Плануючи рухливі ігри, слід урахувати їх місце в режимі дня та характер попередньої діяльності дітей. На заняттях з фізичної культури планують ігри високої рухливості. їх проводять з усією групою в основній частині заняття з метою досягнути піку фізичного навантаження. У заключній частині заняття можна використовувати ігри низької рухливості, щоб зменшити фізичне навантаження й привести організм у відносно спокійний стан.

Якщо фізкультурне або музичне заняття проводили в першій половині дня, то рухливі ігри бажано запланувати на середину або кінець прогулянки. Улітку обов'язково проводять ігри високої рухливості: з тривалішим бігом, бігом наввипередки, елементами змагання, стрибками тощо. Такі ігри слід планувати на початку денної прогулянки або після полудня, коли знизилася температура повітря. Під час ранкового прийому та вдень, коли спекотно, доцільніше

проводити нетривалі ігри середньої або низької рухливості. А за 10-15 хвилин до закінчення прогулянки рухливість дітей варто обмежити, щоб забезпечити спокійний перехід до обіду та денного сну.

Під час проведення рухливих ігор важливо:

- забезпечити позитивні емоції
- розкрити потенціальні можливості кожної дитини
- створити умови для розвитку морально-вольових якостей
- стимулювати розвиток фізичних якостей

Під час прогулянок для проведення ігор доцільно *використовувати природні умови*. Скажімо, під час гри «Зайці та вовк» гравці можуть ховатися за дерева, кущі, підлазити під низько розміщені гілки, а граючи у гру «Переліт птахів», можуть зістрибувати з колоди або пеньків тощо.

Активний відпочинок дітей влітку

У літній період варто насичувати життя дітей *активними формами відпочинку*. Дні здоров'я, фізкультурні свята та розваги сприяють оздоровленню дітей та розвитку їх рухової сфери. Мета цих форм роботи — активна участь усієї групи в запропонованому заході, виховання в дітей стійкого інтересу до активної рухової діяльності. Такі заходи у раціональному поєднанні з іншими організованими формами фізичного виховання допомагають створити оптимальний руховий режим.

Фізкультурні розваги

Фізкультурні розваги проводять двічі – тричі на місяць. Їх головне завдання – створити у дітей гарний настрій, удосконалити їхні рухові вміння й навички в невимушеній ігровій ситуації. Атмосфера гри зменшує напругу під час виконання рухів, а отже розкриває потенційні можливості кожної дитини, сприяє виявленню творчості в руховій діяльності.

Фізкультурні розваги не готують заздалегідь. Зазвичай на них проводять знайомі дітям рухливі ігри, атракціони, вправи, ігри та змагання спортивного характеру.

Фізкультурне свято

А ось до фізкультурного свята готуються заздалегідь: розробляють сценарій, визначають відповідальних за підготовку та проведення, учасників, склад журі, продумують оформлення, виготовляють атрибути, костюми, призи та нагороди.

Зміст свята значною мірою залежить від конкретного місця, де воно проводиться. Улітку це може бути спортивний майданчик, басейн, стадіон, прилеглий парк тощо. У програму свята доцільно включити масові виступи дітей, які потребують значного простору для вправ, ігри-естафети, веселі атракціони (біг в мішках, перетягування канату тощо).

Увага! Неприпустимо проводити численні масові репетиції усього свята. Це втомлює дітей та знижує їхній інтерес до заходу.

Схема проведення фізкультурного свята влітку на спортивному майданчику (за Едуардом Вільчовським та Олександром Курком):

- відкриття свята, парад учасників під святковий марш, привітання команд
- виступи учасників свята з гімнастичними вправами
- проведення змагань між командами, участь в іграх-естафетах, атракціонах, сюрпризний момент
- завершення свята, підбиття підсумків, нагородження, закриття свята

Дні здоров'я

Дні здоров'я організовують один раз на місяць. Цей день насичують різноманітними формами роботи з фізичного виховання: ранкова гімнастика і гімнастика після денного сну, загартовуючі та лікувально-профілактичні процедури, фізкультурне свято або розвага, різноманітні ігри та вправи спортивного характеру, самостійна рухова діяльність тощо. Програма дня здоров'я передбачає заходи як загальні для всього дошкільного закладу, так і розраховані на кожну вікову групу.

Робота з батьками

Складно переоцінити залежність фізичного розвитку дитини, її здоров'я від способу життя її батьків. Тому вихователі все більше уваги приділяють популяризації ідей здорового способу життя серед батьків та педагогічному керівництву фізичним вихованням дітей у сім'ї, вважаючи це одним із принципово важливих чинників успішного розвитку й виховання дітей. Об'єднання зусиль педагогів і батьків допоможе створити широкий розвивальний простір, сприятливий для повноцінного буття дитини в дошкільному закладі та в сім'ї.

Для популяризації педагогічних знань з питань фізичного виховання можна використовувати різні форми роботи з сім'єю. Це можуть бути інформаційні стенди, папки-пересувки, батьківські збори, групові консультації тощо. Активна участь батьків у підготовці та проведенні фізкультурних розваг, свят, вечорів запитань і відповідей, а також активна допомога в оснащенні спортивних майданчиків, фізкультурних зал, виготовленні спортивного інвентарю значно підвищує їхній інтерес до питань фізичного виховання своїх дітей.

Пізнавальними й цікавими для батьків можуть стати *тематичні вечори*. Скажімо, на вечорі на тему «Що народжує апетит?» можна ознайомити батьків з особливостями дитячого харчування, технологією приготування їжі для дітей, дати рекомендації щодо сервіровки столу, виховання в дітей навичок культури поведінки за столом тощо. Другою частиною такої зустрічі може стати огляд виставки овочевих страв, їх дегустація, ознайомлення з рецептурою.

Щоб ознайомити батьків з технікою виконання певних вправ, які можна робити з дітьми вдома, доцільно провести *семінар-практикум*. Під час цього заходу доречно запропонувати силові та акробатичні вправи, які можна виконувати разом з батьком, та гімнастичні – для спільних занять з мамою. Слід звернути увагу батьків на величезне значення дозвілля з елементами фізичної

культури вдома – сімейних змагань на природі або на майданчику біля будинку тощо.

На батьківських зборах варто ознайомити батьків з такими питаннями:

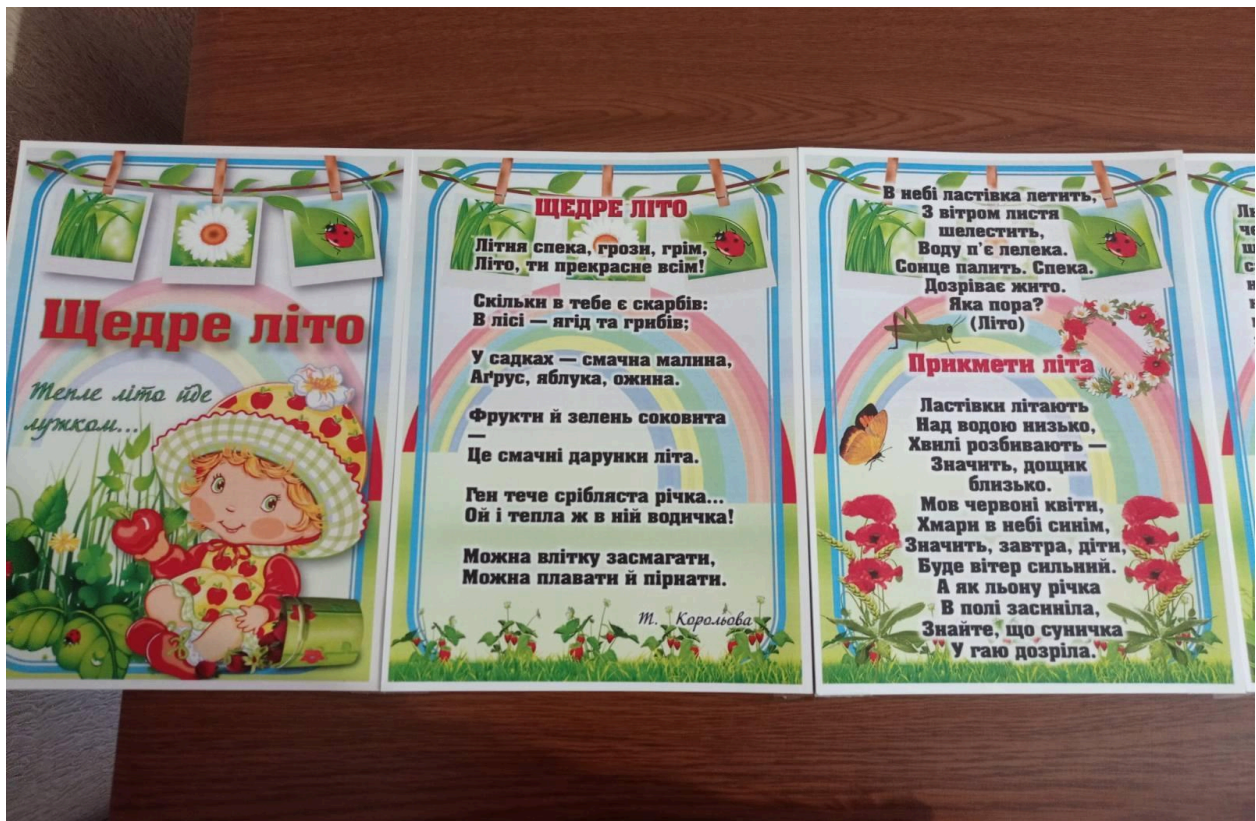
- гігієнічними і сезонними вимогами до одягу дітей;
- організацією правильного режиму для дитини;
- методами загартування дитячого організму;
- заходами з профілактики порушень постави та плоскостопості тощо.

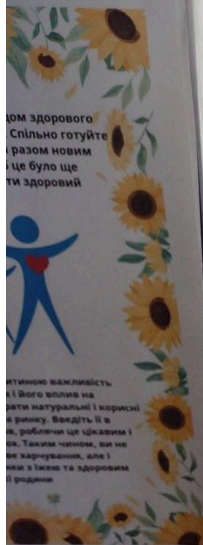
Цілеспрямована робота дошкільного закладу з батьками допомагає впроваджувати фізичну культуру в побут сім'ї. А спільні зусилля сприятимуть поліпшенню фізичного розвитку дітей, зміцненню їхнього здоров'я.

ДОДАТОК Д

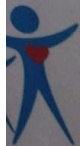
Зразки наочного дидактичного матеріалу САНБЮЛЕТЕНІ, ПАПКИ-ПЕРЕСУВКИ

дом здорового
Спільно готуйте
разом новим
це було ще
ти здоровий

якщо важливість,
і) його вплив на
рати натуральні і корисні
я ринку. Ведіть її в
я, роблячи це цікавим і
я. Такими чином, ви не
не харчування, але і
ним з такою та здоровим
і родині

Нагадайте дитині про важливість миття рук перед прийомом їжі, щоб уникнути передачі інфекційних захворювань. Це важливо не тільки вдома, але і під час відпочинку на природі або в ігровому майданчику. Поясніть, що чисті руки допомагають уберегти від хвороб, які можуть поширюватися через брудні руки

Також переконайтеся, що їжа зберігається в чистих контейнерах і надійно захищена від бактерій і комах, особливо влітку, коли тепло сприяє швидшому псуванню їжі. Використовуйте спеціальні харчові контейнери, які забезпечують збереження продуктів у відповідних умовах температури. Поясніть дитині, чому важливо не залишати їжу без нагляду і переконайтеся, що всі продукти залишаються свіжими і безпечними для споживання

Консультація для батьків

«Магічні слова батьків для спілкування з дитиною»

Покажіть дитині що вірите в неї:

- «Я тобі довіряю».
- «Я в тебе вірю».
- «Я поважаю твоє рішення».
- «Це не просто, але ти зможеш».
- «Ти робиш правильно».
- «Ти все правильно розумієш».
- «Як тобі це вдалося?»
- «Навчи мене. Як це в тебе виходить?».
- «Ти робиш це краще, ніж я».
- «У тебе виходить це краще, ніж у мене».

Зверніть увагу на зусилля та старання дитини:

- «Я бачу, ти доклав чимало зусиль».
- «Я бачу, як ти старався».
- «Виходить дуже добре!»
- «Можу уявити, скільки часу на це пішло!»
- «Уявляю, як довго ти намагався, щоб це вийшло!»
- «Твої старання дають гарний результат!»
- «Ти добряче потрудився над цим результат чудовий!»

Подякуйте за час, проведений разом:

- «Я дуже ціную час, який ми з тобою проводимо разом».
- «Я з нетерпінням чекаю, коли ми зможемо знову пограти завтра».
- «З тобою дуже цікаво».
- «Мені дуже сподобалося, як ми пограли».
- «Я рада, що ти вдома».
- «З тобою дуже цікаво і приємно грати».

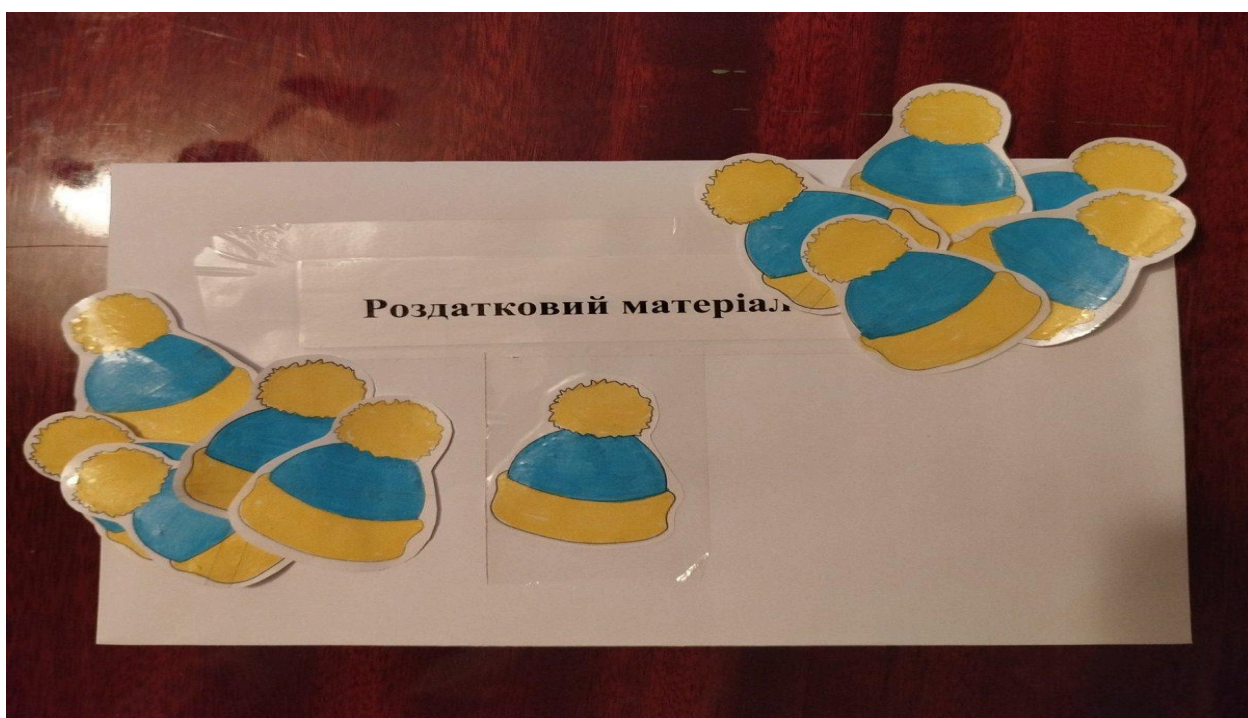

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ

Старша група

дидактична гра «Корисна та шкідлива їжа»

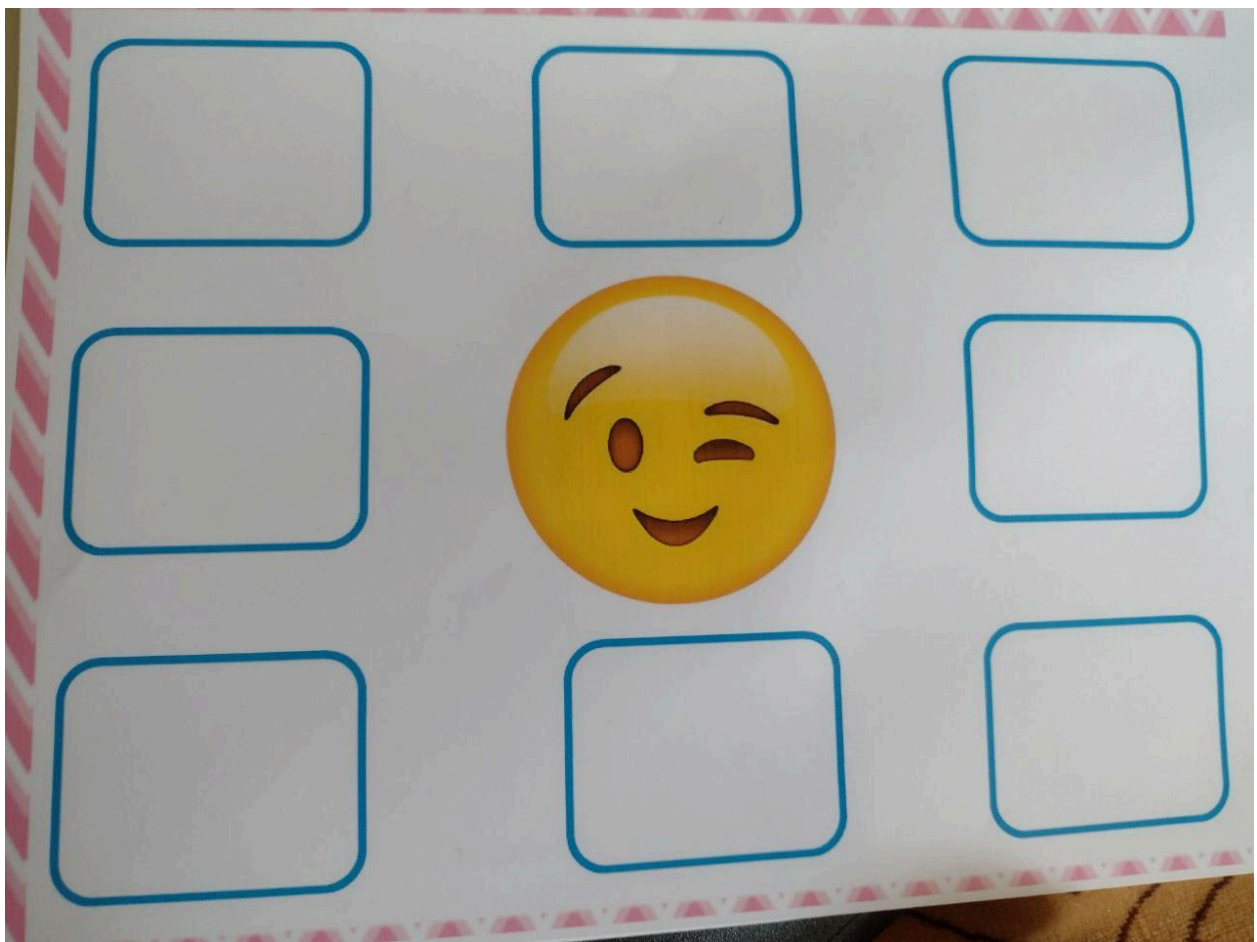
Мета: Розширювати уявлення і закріплювати знання дітей про шкodu і користь продуктів харчування, формувати основи здорового способу життя, розширювати словник дошкільнят, розвивати комунікативні навички, увагу, пам'ять, слух, швидкість реакції.

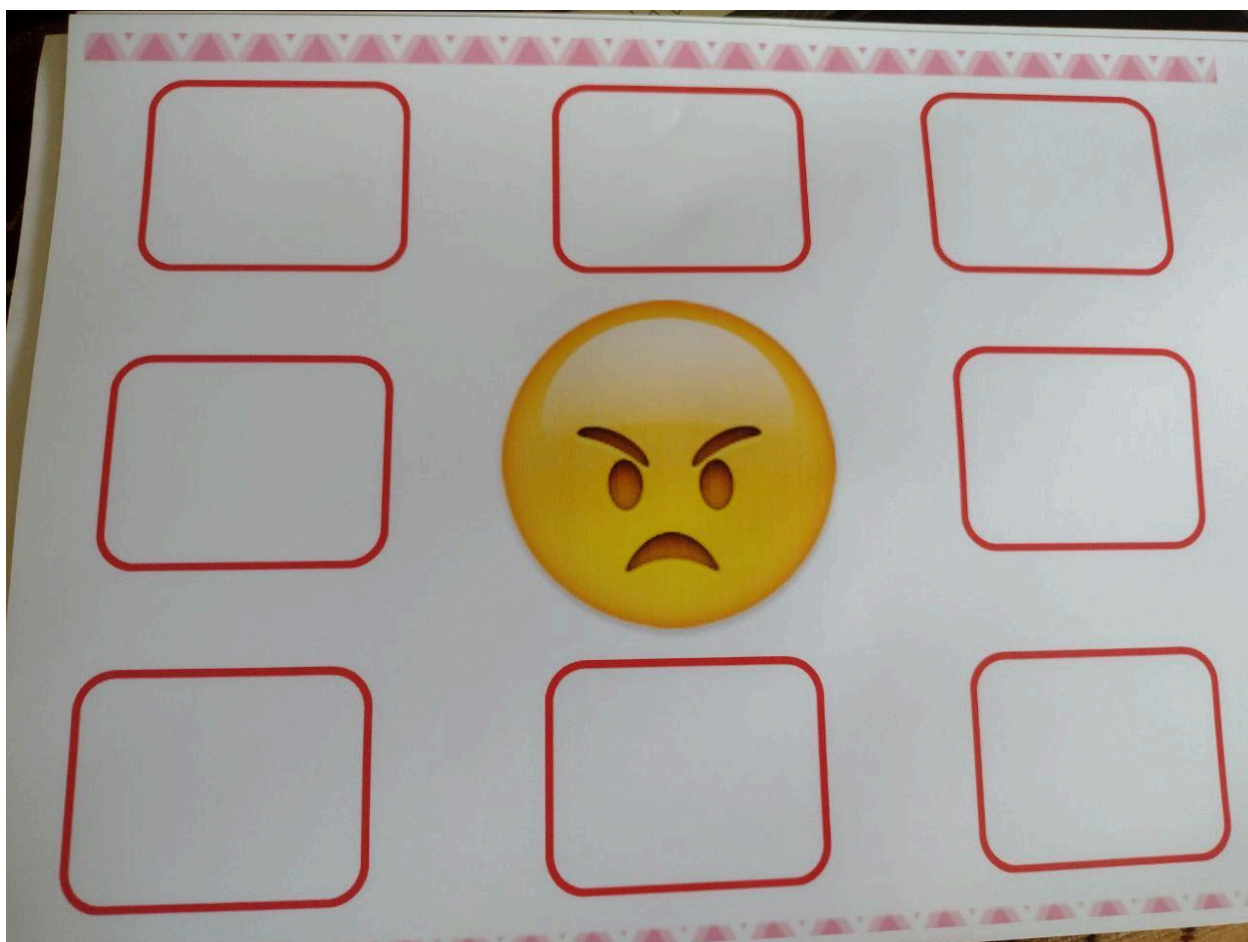

Хід гри:

вихователь розміщує на дошці дві основні картки - корисна та шкідлива їжа. Малятам пропонується самостійно обрати картки з зображенням їжі, визначити шкodu та користь певного продукту та розмістити її на одній з сновних карток

Дидактична гра

"Хто Що їсть" свійські тварини

Мета: закріпити знання дітей про свійських тварин і те, що вони їдять;
розвивати мислення, увагу, пам'ять;
виховувати бажання піклуватися про свійських тварин

ХІД ГРИ :

Вихователь пропонує дітям «погодувати» тварин на подвір'ї бабусі Одарки. Одна дитина називає тварину, а друга — шукає для неї їжу.

Вихователь слідує, щоб діти відповідали повним реченням.

Група: старша

Рухлива гра

ЛОВІННЯ МЕТЕЛИКІВ

Матерал: 6 метеликів

Мета: закріпити знання дітей діяти за сигналом, дотримуватись правил гри; розвивати орієнтацію у просторі; виховувати дружні відносини.

Хід гри

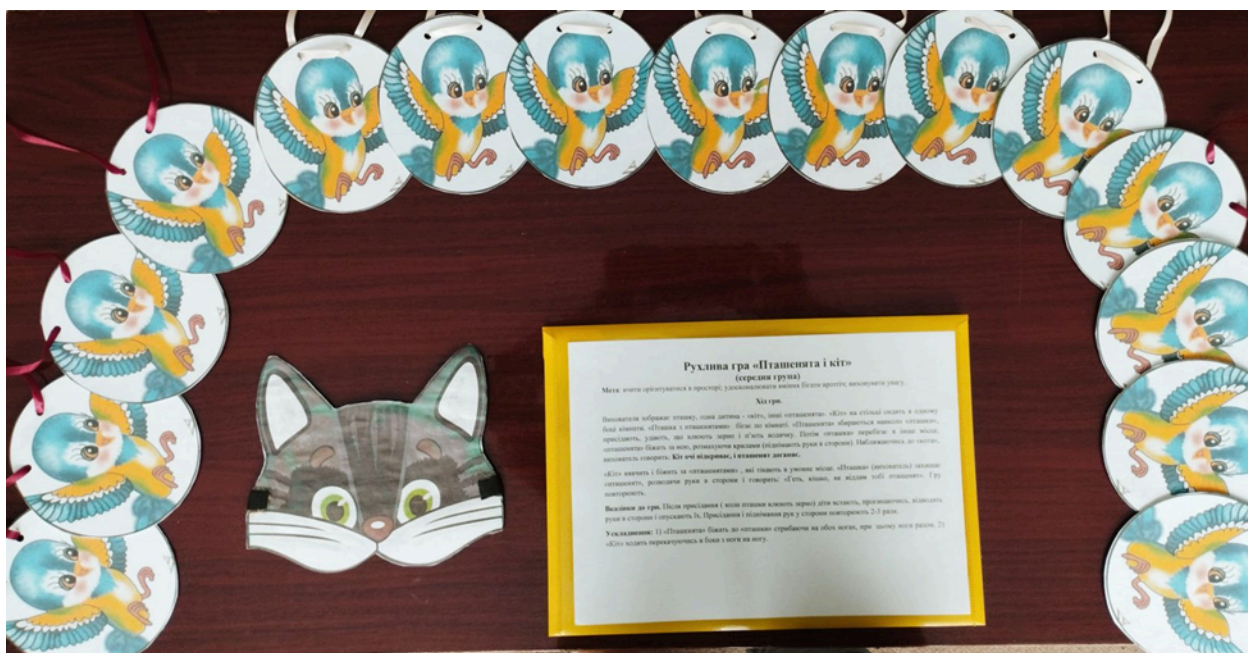
3 дітей вибирають 4 «ловців».

Вони стають у пари і відходять до краю майданчика в одне місце. Інші діти — «метелики». На слова вихователя:

«Метелики, метелики в сад полетіли» діти-«метелики» літають — бігають по всьому майданчику. На слово вихователя «Ловці!» дві дитини, тримаючись за руки, намагаються зловити метелика, оточити його, з'єднавши вільні руки. Коли ловці зловлять метелика, вони його відводять на край майданчика і садять на лавку. У цей час останні метелики сідають навпочіпки. На слова: «Метелики, метелики в полі полетіли» діти-«метелики» стрибають по всьому майданчику, їх ловить інша пара ловців. Коли буде спіймано 4-6 метеликів, підраховують, скільки зловила кожна пара. Потім вибирають інших ловців.

Гра повторюється

Виробничо-практичне видання

**ЛІТНЯ ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Методичні настанови

Укладачка:

Ткаченко Лідія Микитівна